

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 100 Lei.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.
Egy szám ára 5.— Lei.

FŐSZERKESZTŐ:
TELEKI ADÁM gr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Cluj, Strada Andrei Mureşan 10.
Telefon: 21-58.
Póstatalarkék csekszám 40181.

A munka lehetősége.

Irta: Demeter Béla.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Az évszakok átmenet nélkül alakulnak s a gazda csak arra ébred, hogy a lombhullás új szint ad az őszi szellő szárnyaira vett faleveléknek. Szeptember havában járunk s a föld nagy előkészületeket tesz a nemes magvak befogadására. A gazdát — mint minden tanuló és haladó embert, aki soha sem elégszik meg a már jelentkező eredményekkel, hanem lázasan tovább kutatja a boldogulás lehetőségeit — ilyenkor két gondolat foglalkoztatja:

Az első magabizallság saját tevékenységének szigorú bírálatát jelenti s kemény, céltudatos elhatározásokat érlel ki benne. Tudomásul veszi a munka mérlegét, de nem nyugszik meg, hanem terveit úgy alakítja, hogy azok, a lehetőségek szerint, reményégeit meg is közelítsék. Él benne a tudat, hogy kötelezettségeinek minden vonalon eleget kell tennie.

A második szempont tulajdonképpen az első gondolat testvére. Az egyéni és családi érvenysülést a közösségi munka biztosítja. Számot kell tehát vetni azzal is, hogy a magángazdaságon kívül milyen mértékben emelkedett a közösségi élet értéke. Nagy vonalakban már átment a köztudatba, hogy a Romániában élő magyar gazdátársadalom csak egy utat és célt ismer, éspedig azt, amit számára egyre fejlődő és terjeszkedő érdekképviselői intézménye, az Erdélyi Gazdasági Egylet kijelölt. A gazda második gondolata tehát legyen azé az intézményé, amely saját tulajdonát képezi és érdekeit hivatott a leg-

messzebbmenő módon védeni. Az EGE elöke falujárásai során két és fél éve nyomatékosan hangsúlyozza, hogy csak a szervezett gazdátársadalom képes megélni és tudja gyermekeinek jövőjét megalapozni. Önmagára hagyva még soha senki nem tudott megállani az idők fergegében. Tömörülve, egy az egészért és azegész egyért eszméjétől áthatva, a nehézségek könnyen leküzdhetők s ugyan akkor elháríthatók mind azok az akadályok, amelyek a megélhetéssel járó viszontagságok között az életben előadónak.

Két és félévi szervezésnek és folytonos tevékenységnek a belső erkölcsi és anyagi emelkedésen kívül más látható jelei is mutatkoznak. A munka megbecsülést eredményezett s a legfelsőbb helyeken is felfigyeltek. Ezzel magyarázható, hogy a Hivatalos Lap 1938 augusztus 4-i 178-as száma már közli azt a minisztertanácsi naplót, amely 28-ik szakaszában az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet zavartalan működését biztosítja.

A tulajdonképeni munka tehát csak most kezdődik, mert a magyar gazdátársadalom, illetve az EGE a jövőben olyan mértékben tud majd eredményeket felmutatni, amilyen vonatkozásban a szervezethez és az öntudat erősíti. Előre tehát, mert az élet nem ismeri a megállást s bünt követnének el, ha elmulasztanánk az építő munka kínálkozó alkalmát.

Szeptember.

I. A szántóföldön.

A cséplés már befejeződött és a most következő munkaszünetben a föld egyik sarkában rakott melegágyakba trágyát hordhatunk. Amikor elértük a 2–3 méter magasságot, ezeket leföldeljük. Jól tudjuk, hogy a kupacokban hagyott, vagy a földön szétterített trágya, amit nem tudunk azonnal alászántani, elveszti táperezjét. Ezért csak akkor terítjük el a földön, amikor azt nyomban alá is szánthatjuk. A maglóherét is ebben a hónapban kaszáljuk. Ne várjuk meg, amíg a buga könnyen letörik, hanem kaszáljuk azt inkább korábban és hordjuk össze harmaton vagy este, amikor megvonódott. Az arankás holdakat kaszáljuk külön az egészséges lóherétől. Szeptember hónapban készítsük elő a talajt a buza októberi vetésére. Ebben a hónapban végezzük a keverőszántást. A rozstot szeptemberben vetjük, a földet hagyjuk azonban leülepedni, mert a tömődött földben könnyebben és gyorsabban csirázik.

II. Réten és legelőn.

Szeptember elején rendszerint szép idő szokott lenni s így sarjút kedvező viszonyok között kaszálhatjuk. Száritsuk azonban villahegyen, hogy eső nélkül, szép zölden kerüljön istálló padlására. A bő esős időjárás következtében az ős-szel vetett mesterséges rét és legelő szépen kikelt, kaszáljuk le, hogy a tövek könnyebben bokrosodjanak és megerősödvé induljanak a télnek.

III. Állattenyésztés.

A hónap elején végezzon minden gazda takarmányozási számítást. A legelők kiszöldültek és a megszántott tarló is. Az állatokat addig legeltessük, amíg csak harapnivalót találnak. Minden más takarmányt tegyünk el télire. A csöves csalamádét, a sűrűn vetett napraforgó szárát, a frissen behordott kukorica szárát és a répafejet felszécskázva vermeljük el. A lucernát és lóherét is tanácsosabb ős-szel vermeléssel eltartani, mint megszáritani. A baromfiak ebben a hónapban vedlenek s éppen ezért tápláljuk fehérjedus takarmánnyal. A hizóba beállított sertéseket fehérjében és mézben gazdag takarmányokkal etessük.

IV. Kertgazdaság.

A permetezést befejeztük, a hullott gyümölcsöt naponta szedjük össze és megzúzva tegyük zárt hordóba, hogy az erjedés következtében elő

állott szesz ne párologjon el. Az őszi gyümölcsöket, amint száruk könnyen elválnak az ágtól, le-szedjük és szedés után azonnal osztályozzuk. A jóminőségűt tegyük el téli értékesítésre, mert ilyen uton jobb árat fogunk elérni. Az ép szilvát aszaljuk meg és csak a gyengébb minőségűből készítsünk szilvaizet. Az egészen selejttest pálinkafőzésre kell felhasználni. A kertbe télisalátát, parajt, petrezselymet, sárgarépát vethetünk. A vadalanysok nevelésére gyűjtött gyümölcsmagvakat már most vessük el 40 cm. sortávolságra.

V. Szőlő. Bor.

A korai csemegeszőlő szedését már megkezdhetjük. A szőlőben kárt tevő darazsak irtását a következő módszerrel végezhetjük el: Befőttes üvegbe ecetes mézes vizet öntünk s pergament papírt ceruzával, vagy más tárggyal kilyukasztjuk s a bemászó darazsak odavesznek. Az eladásra kerülő szőlőt tanácsos egységesített ládába csomagolni, mert így lehet a törődést elkerülni. A szüreti előkészületekről sem szabad megfeledkezni, a hordókat forrázzuk és mossuk ki szódás vízzel, továbbá javíttassuk meg.

VI. A gazdasági udvarban.

A vetéshez készítsük elő a szükséges magvakat és mezőgazdasági gépeket. A vetőmagot szerezzük be idejében. Hasonlóképpen a porpácot is, amit az E. G. E. útján olesóbban tudunk megvásárolni.

VII. Méhészet.

Szeptember 1. és 5-e között Kolozsváron országos méhészeti kiállítás és gyűlések lesznek. Ezen a méhészek remélhetőleg minél nagyobb számban fognak megjelenni.

VIII. Vadászat.

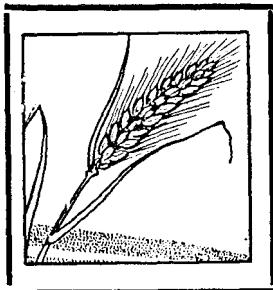
Szeptemberben szabad a vaddisznó, szarvas, dámvad, medve, hiúz vadászata. Azonkívül szabad az összes vizimadarak lövése, valamint a fűrjő augusztus 15-től. Szept. 1-én szabaddá válik a fogoly vadászata. Szeptember 15-én kezdődik a császármadár és erdei szalonka vadászata. Zerge, a hónap kezdetétől minisztériumi engedéllyel lehető.

IX. Gazdakörök.

A gazdanapok ideje befejeződött. Készülünk elő a téli gazdasági tanfolyamok rendezésére és az ős-folyamán elvetendő vetőmag beszerzésére.

Kedves Gazdátársaim!

Lezajlott az aratás.

A gazdák a folyó évben az eredménnyel igazán meg lehetnek elégedve. Itt a bihari részekben 10—16 métermázsá között váltakozik a termés, sőt nem egy helyen a 18 métermázsát is meghaladja.

Ezeket a magas eredményeket azonban kivétel nélkül csak az általunk folyton hirdett és terjesztett nemesített búzákból érték el.

Szomorúan kell azonban megállapítanom, hogy főként kisgazdáink között, még mindig nincs olyan mértékben elterjedve a vidéknek megfelelő, kitűnő minőségű, bő termést szolgáló, — nemesített búzaféleségek termelése, — mint amilyen mértékben azok nagy hozama azt indokoltá tenni.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni a nemesített búzák termelésének előnyeit. Ami által csekély áldozattal kisgazdáink minden különösebb munka nélkül egy-két, sőt sok esetben négy métermázsával is nagyobb termést érnek el; mint a régi elfajzott vetőmagvak használatával.

Nagyon jó példa erre a szalárdi Tiszteletes úr kísérlete: A Tiszteletes úr 20 hold búza vetés területét egyenlő parcellákra osztva, öt felese között osztotta ki.

Tavaly ősszel tanácsomra egyik felesének ő adta a vetőmagot. A vetőmagot az E. G. E.-től kapta, a bihari szaporító telepről.

A négy összehasonlító kísérleti parcellán, amelyen a felesék az általuk adott, egyébként tiszta vetőmagot vetették el; a termés 12 és 14 métermázsá volt.

Az ötödik parcellán az E. G. E. által a bihari szaporító telepről aratott búzából pedig 18 méter 38 kg. gyönyörű termést arattak 81 kg. hektóliter súlyban.

Lehet, hogy unalmassá válik; de tekintve óriási jelentőségét, mégis szükségét látom annak, hogy újra és újra felhívjam gazdátársaink figyelmét arra, hogy ne mulasszák el vetőmagjukat kicserélni, annyival is inkább, mert hiszen ez alig jár valami áldozattal. Az E. G. E. szaporító-telepeiről készséggel ad minden tagjának vagy gazdakörének; a nekik megfelelő nemesített búzákból, tiszta szelektált vetőmagot; csak forduljanak bizalommal az egyesülethez.

Külön is felszólítom a bihari és szilágysági gazdákat arra, hogy forduljanak e célból egyenesen hozzám (Oradea, Str. I. G. Duca 9.), ahonnan minden felvilágosítást készséggel megkaphatnak.

A bihari szaporító-telepeken rendelkezésünkre áll mintegy 40 vagon, kitűnő minőségű tisztán kezelt fajtajellegét megőrzött nemesített vetőmag; a következő búzaféleségekből:

Odvosi 241-es toklászos búza, amely különösen kései vetéseknél, soványabb talajviszonyok mellett ajánlható.

Bánkuti 505-ös és

Bánkuti 546-os kopasz búzák, melyeknek nagy előnye az, hogy korán érnek, erős szalmájuk; nem dőlnek le és különösen az 546-os a rozsdával szemben az összes búzaféleségek között a legnagyobb ellenálló képességet tanúsítja. Körülbelül három nappal előbb érik a szakállas búzáknál és kitűnő minőségű 81—82 kg. faj-súlyu magot szokott adni.

Legkorábban érik a Bánkuti 505-ös, amely a toklászos búzákat 7—8 nappal megelőzi érésben és ezért korábban piacra kerülve, jó áron értékesíthető, ezt a búzát július hó elején a bihari gazdák ez évben is 520 lejért tudták minden mennyiségben eladni, szemben a mai 400 lejes árral.

Ez utóbbi két kopasz buza talajigénye nagy. Csak jó földben ajánlható és korai vetést kíván. (Szeptember vége, október eleje.)

A bihari gazdák között, akik nagyon kedvelik ezt a búzaféleséget, kezd kialakulóban lenni egy eljárás, ennek a búzának a termelése kapcsán, amelyet csak ajánlani tudok gazdátársaimnak, mert igen gyakran sikerül általa 15—16 métermázsás terméseket előállítani. Kiválasztanak részére egyébként is jó földet, azt gyengén megtrágyázzák a nyár folyamán (a trágyát azonnal szántva) és friss trágyába vetik el az 505-ös bánkuti búzát. Ez a buza erős szalmájánál fogva az ilyen frissen trágyázott földben sem szokott megdőlni és rendszerint kitűnő terméseket szolgáltat, amellet nagyon korai érésű lévén, június 20-ika táján rendszerint már aratható (feltéve, hogy idejében elvetették).

Rendelkezésünkre áll ezeken kívül bihari szaporító telepeinken nagyobb mennyiségű kitűnő minőségű

Bánkuti 1014-es,

Bánkuti 1201-es és

Bánkuti 1205-ös szakállas búzák, amelyekből, mint fentebb említettem (míg a készlet tart), készséggel bocsájtunk tagjainknak vetőmagot rendelkezésükre.

A termés jó volt, az aratás és az aratás végén és a hordás, cséplés idején a sok eső azonban rengeteg kárt okozott a késlekedő, mindig ráérő, hanyag gazdáknak.

Soha jobban nem igazolódott be a közmondás igazsága, mint ez évben, hogy: „Ki korán kel, aranyat lel”, aki korán hozzáfogott az aratáshoz, hordáshoz megmenekült a sok esőokozta kártól. Bő termést, szép piros, acélos 80 kg.-on felüli fajsúlyu búzát kapott, míg a hanyag, maradi gazdák búsan nézik kicsirázott, kizöldült asztagjaikat; sok helyen kizöldült, tönkrement keresztjeiket. Okulhatnak belőle nemcsak saját maguk, de többi gazdatársaink is, akik szánakozva, szomorkodva szemlélhetik a tarlókkal együtt kizöldült asztagokat.

A kukoricákra, répákra, tarlóveteményekre ez az idő nagyszerűen rászolgál, csak a tarlószántásokat késlelteti, sajnos. A telhetetlen gazdák nem elégszenek meg az Isten bőséges áldásával, de örömmel hagyják zöldelni tarlóikat és

nem gondolják meg azt, hogy a földnek is pihe-nésre van szüksége és az a buján virító vad muhar, ha az ősz folyamán magot érlel, úgy kiszorolja talajainkat, hogy azokban jövőre jó termésre számítani nem lehet.

Ne a tarló legelőnek örüljenek gazdáink, hiszen van a jószágnak mit legelni ez évben mást is elég, hanem azon igyekezzenek, hogy a tarlókon félszárig erő gazt minél előbb alá buktassák, mielőtt az magot érlel és ameddig ez a gaz könnyen elkorhad, mert ez által egy fél trágyát juttatnak földjeinknek, ami a jövő évi terméseket biztosítja.

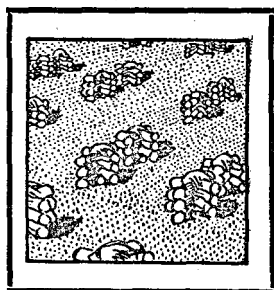
A bőséges legelők folytán az állatok kondíciója is szemmel láthatóan javul, ami különösen ezen a bihari, szilágysági részeken, ahol nyár folyamán rendszerint csonttá, bőrré szokott a jószág lesaványodni — nagyon szembetűnő. Hála Istennek jó ára van a szarvasmarhának, lónak, sőt a hizott disznóknak is, úgy, hogy bizhatunk abban, hogy talán jobb napok virradnak az amugyi is sok gonddal, bajjal küzdő gazdákra, amit igaz szívből kívánok nekik.

Nagyvárad, augusztus hó.

Koppány Rezső.

A minőségbúzák terméseredményei.

Irta; Telegdy László.

Megelégedéssel és örömmel jelenthetjük, hogy az E. G. E. minőségbuzaterjesztési akciója egyre nagyobb arányokat ölt. Ma már nagyobb gazdaságaink mellett, kiscgazdáink is sok-sok ezer holdon, kizárólag az Odvos 241-es búzát és bánkuti búzák külön-

böző fajtáit vetik és mindenütt, úgyszólván kivétel nélkül, teljes mértékben meg vannak az eredményekkel elégedve.

Az ideai elkésett aratás és a hordást, cséplést akadályozó esős időjárás miatt utántermelő telepeink és a nemes vetőmag kiosztásban részesült gazdáink pontos terméseredményeiket csak részben küldhették be. Mindazonáltal az alább következő terméseredményekből világosan láthatjuk, hogy a jó, megbízható, nemes vetőmag beszerzése rendkívül fontos és sohasem háládatlan. Beszéljenek tehát az eredmények!

A marosmegyei Mezőpaniton, Somoray Dénes kétféle búzát termelt 1937-ben és 1938-ban. 1937-ben őcsanádi nemesített búzából kat. holdanként 1200 kg. termelt, ugyanakkor az E. G. E. útján kapott B. 1205 1800 kg.-ot adott. 1938-ban az őcsanádi búza 1300 kg.-ot, a bánkuti 1205, erősen ledőlve, 1600 kg.-ot termelt. Bartha

Samu Lajosé Odvos 241-es búzája 1937-ben 1200, 1938-ban 1470 kgr. hektólitersúlyu termést adott kat. holdanként. Nagy Lajos Nándoré 1937-ben őcsanádi búzából k. holdanként 1400, az E. G. E.-től kapott Odvos 241-ből 1700 kg. termést mutat ki, viszont 1938-ban az őcsanádi búza 1300 kg.-ot, az Odvos 241, erősen ledőlve, 1400 kg.-ot termelt. Barabási József Lajosé 1938-ban az E. G. E.-től kapott Odvos 241-ből kat. holdanként 2034 kg.-ot termelt. Dr. Szász Pál gáldtői gazdaságában (Alsófehér megye) az Odvos 241-es, kat. holdanként 1885 kg.-ot adott. Újvári Samunál Szucságon (Koloszmege) a Bánkuti 1205-ösből 1001 kg, az Odvos 241-ből 1200 kgr. termelt. Bocsánczy Lászlónál Nagyiklódon (Szamosmege), E. G. E. utántermelő telepen, az Odvos 241 1000 kg.-on felüli temést adott kat. holdanként, holott Szamosmegyében az idén igen rossz buzatermés volt, a közönséges búzák termése a 6—4, sőt helyenként 2 mázsát nem haladta meg. Kandel Farkas tasnádszántói (Szilágymegye) gazdaságában 10 kat. holdas E. G. E.-i utántermelő telepen, a B. 546-os tarbúza holdanként 1448 kgr. 83 kgr. hektólitersúlyu szemtermést adott.

A biharmegyei egyesületi utántermelő telepeken K. Balogh Ferenc árpádi gazdaságában k. holdanként a B. 1201-es 1567, B. 1205-ös 1523, a B. 505-ös tarbúza 1524 kg.-os termést, Bartsch József szalárdi gazdaságában az O. 241-es 1573

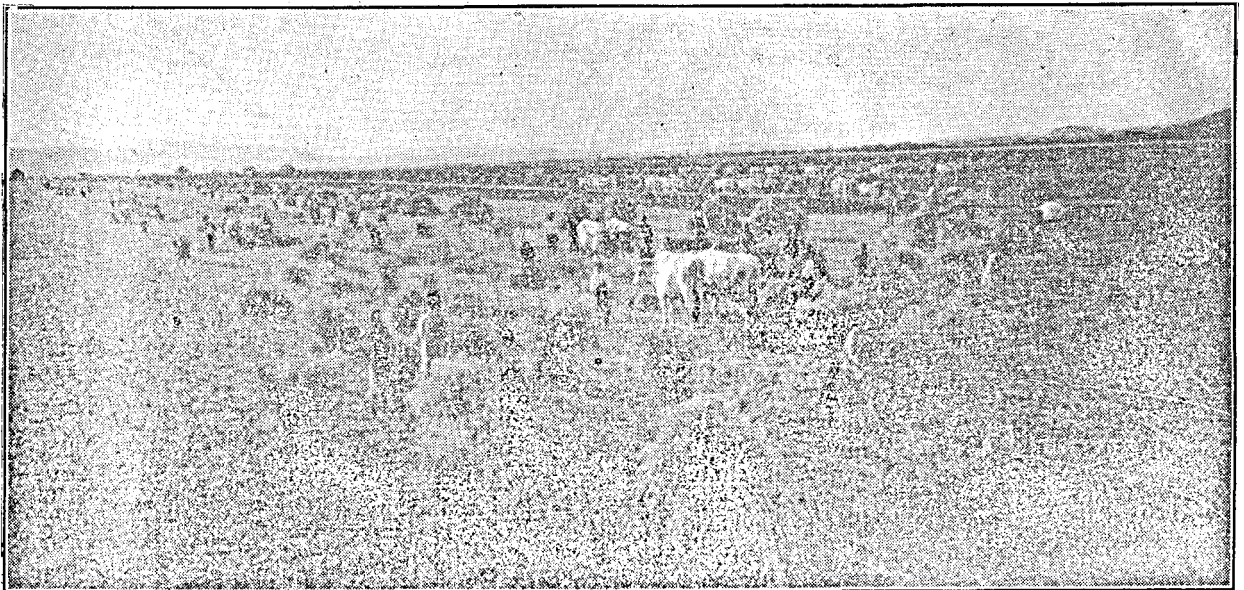
kg-os, a B. 546-os tarbúza 1536 kg-os, özv. Toperczerné ugyancsak szalárdi gazdaságában az Odvos 241-es 1400 kg-os, Halpert Lajos hegyközkovácsi gazdaságában a B. 505-ös tarbúza 1536 kg-os, Kemény testvérek szalontai gazdaságában a B. 1014-es 1412 kg-ot, a B. 1205-ös 1742 kg-os, László Andor bihari gazdaságában a B. 1205-ös 1224 kg-os, Szomorú Mihály Bihar községi kisgazdánál a B. 1205-ös 1834 kg-os, Elek N. ugyancsak bihari kisgazdánál a B. 1205-ös 1860 kg-os termést adott. Patrubány Miklós marosbogáti (Tordamegye) gazdaságában a vihar — virágzás közben — lefektette teljesen az Odvos 241-es búzát, mégis 1750 kg-ot adott kat. holdanként. A szalárdi ref. lelkésznel 1850 kg-ot termelt az Odvos 241-es, Kuki Zoltán bihari ref. tanítónál 2000 kg-ot kat. holdanként, Szalay Benjamin kisgazdánál — ugyancsak Bihar megyében — a Bánkúti 1205-ös buza kat. holdanként 2110 kg-ot adott.

Megjegyzendő, hogy a bihari vetőmagutántermelő gazdaságok átlagai nagyobb, 10—60 holdig terjedő területeken érettek el.

Atzél Ede báró mezőzáhi (Tordamegye) gazdaságában nagy területen Odvos 241-es műtrágyázott, szakszerűen művelt talajon 2300 kg-os átlagot ért el, állítólag egy 7 kat. holdas parcellán hozama elérte a 2700 kg-os termést kat. holdanként.

Az E. G. E. ez évben a nemes búzavetőma-

gok terjesztésén kívül, nagy mennyiségben terjesztette az eredeti nemesítésű korai „Gül baba” étkezési burgonyavetőmagot. továbbá kisebb mennyiségben legkorábbi „Bánkúti” nemesített lófogu és nemesített „Putyi” tengeri és Cenad 2 és duppauzi zab vetőmagvakat is. Terméseredmények e vetőmagok után még nem állnak rendelkezésünkre, de az eddigi jelentésekből azt látjuk, hogy az eredmények a várakozásokat lényegesen felül fogják mulni. A Gül baba-burgonya Mezőpaniton (Maros megye) július hó 25-én teljesen be volt érve, termése hozzávetőlegesen az eddig termelt nyári rózsaburgonya termését 100%-osan mulja felül, minőségileg össze sem hasonlítható. Nagyvárad utántermelőink ugyancsak azt közlik; hogy a Gül baba termése ott is jóval meghaladja az eddig termelt korai rózsaburgonya termését, minősége elsőrendű, termése szép nagy, jól kifejlődött. A legkorábbi bánkúti nemesített lófogu és a nemesített „Putyi” tengerikről utántermelőinktől mindenünnen a lehető legjobb híreket kapjuk. Igen gyors fejlődésűek, 2—3 jól kifejlődött csövet hoznak és az ugyanazon időben vetett eddig termelt féleségeket fejlődésben a legtöbb helyen két héttel megelőzték. Lapunk októberi számában részletesen be fogunk számolni úgy a kiosztott burgonya, valamint a tengeri és zabvetőmagvak terméseredményeiről, a fejlődés alatt történt megfigyelésekről, összehasonlítva azokat az eddig termelt fajtákkal.

Marosmegyei gazdák tanulmányi kirándulása Palkó Gyula gazdaságába.

eredeti SACK ekék, vetőgégek, boronák, gereblyék

Klusch János Cluj, Calea Regele Carol II. 113. — Telefon: 26-45.

Irtuk a gyomnövényeket.

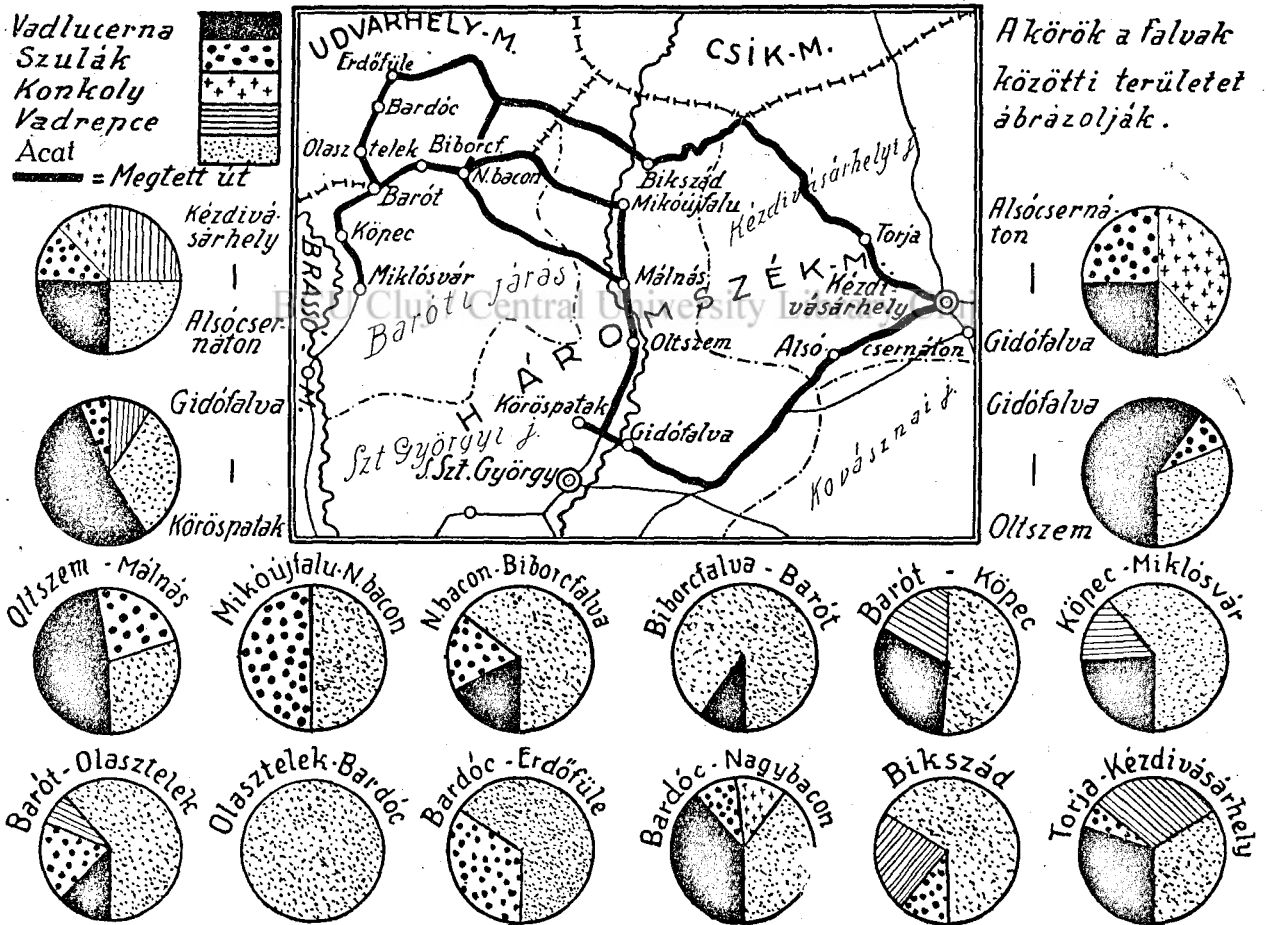
Írta: Csapó József tanár.

Csapó József tanár érdekes tanulmányban foglalkozik a gyomnövények elterjedésének kérdésével. Tanulságos írását már csak azért is örömmel közöljük, mivel a mezőgazdasági törvény szigorúan bünteti azokat a gazdákat, akik a gyomnövény irtása terén mulasztásokat követnének el.

Jul. 13-án a kézdivásárhelyi róm. kat. földmives iskola szaktanára, Zalányi Tibor és titkára Földi István a növendékek látogatására in-

Ha jó a termés, nem lehetne-e fokozni a mennyiséget és minőséget a gabonaföldek gyomtalanításával? Ki tudja kiszámítani azt az értékcsökkenést, ami így éri a földmivéseket? Mi lesz, ha a termés nem ilyen jó és amellet a gyomnövények irtatlanok maradnak? Ezek — a népiüket annyira érdeklő kérdések — hányszor ötlöttek fel bennem, míg utamban a szép és mégis gyomos gabonaföldeket láttam!

Gabonaföldeink öt gyomnövényének elterjedése.

dulva, felhasználtam az alkalmat, hogy társaságunkban Háromszék megye mintegy 15 faluját és annak határát megismerjem.

És mert a gabonatermés idén — legalább is azon a vidéken, amerre mi jártunk — az átlagnál sokkal jobb, annál kirivóbbak a gabonaföldeket ellepő gyomnövények, amik sok hely valósággal urakodnak és bizony nagyon gyakran az aranysárga gabonaföldek között sárgásan és lilás-zölden kirívó tagok éktelenkednek.

Udvarhely-megye három faluját kivéve, a Háromszék megyei Sepsiszentgyörgy és Barót járásban szekerezve, igyekeztem az utbaeső határok gabonaföldeinek gyomnövényeiről tiszta képet nyerni. Ezért, figyelmen kívül hagyva a vadzabot ((Héla zab, Avena fatua) és a búzavirágot (Centaurea cyanus L.), összeállítottam a vadlucerna (orvosi somkóró — Melilotus off., L. Simk.), szulák (Convolvulus arvensis L.), konkoly (Agrostemma ghitago L.), vadrepce (Sina-

pis arvensis L.) és az acat (csipke — *Cirsium arvense* L.) határonkinti viszonylagos elterjedését.

Megfigyeléseimet július 13-ika és 18-ika között, tehát közvetlenül az aratás megkezdése előtt tettem. Feljegyeztem a gabonaföldjeinkben található fenti öt gyomnövényt a megtett kb. 100 km. szántóföld közötti út alatt 291 tagon, vagyis nagy általánosságban 1 km-re három gyomos gabonaföld jutott.

Részletesebben nézve az egyes fentemlített gyomok elterjedését (lásd a mellékelt táblázatot), a következő adatokat nyertem:

A *vadlucerna* (*Melilotus* off. L. Simk.), aminek elterjedésére Földi István, Háromszék megye jóitollu riportere a Magyar Lapok VII. évf. 147. számában *Szomorú tapasztalatok* című riportban nemrég felhívta az érdekeltek figyelmét, Ghidfalău—Valea Crişului, Ghidfalău—Olteni, Olteni—Malnaş falvak közötti tagokon a többi négy megfigyelt gyomnövénynél jobban el van terjedve; Baralt—Chepeţ, Brăduţ—Băţanii m. és Turia—Tg. Săucesc közötti gabonaföldeken pedig az acattal egyformán terjedt el vagy közvetlenül az acat mögött áll.

Ha tekintetbe vesszük, hogy a vadlucerna, ami egy a hüvelyesek családjába tartozó 50—100 cm. magas, sőt sokszor még magasabb, sárgavirágú, évelő növény, aminek kihúzása száraz talajnál lehetetlen, amihez hozzájárul terebélyes volta és kemény szára (a kaszát könnyen elszakítja), tisztában lehetünk káros voltával. Általában sehol sem irtják, nem is tudják, hogyan irtható. Egyetlen helyen (Málnáson) hallottam, hogy megkísérelték nedves-esős idő után kihuzogatni a földből erős gyökereit.

Feltétlenül tanácsot kell adni a háromszéki gazdáknak ennek az elterjedő gyomnövénynek az irtására vonatkozólag. A *szulák* (*Convolvulus arvensis* L.) látszólag alig itt-ott fonja csak be a gabonaneműek szárát, pedig nagyon sokszor láttam, hogy az akkor aratott gabona-kévék alja zöld volt a reácsavarodott szuláktól. Jelenléte arra vall, hogy itt is, ott is elhanyagolják a tarlóbuktatást gyakori szántást és kapásnövények termelését.

Konkolyt (*Agrostemma ghitago* L.) Ghidfalău—Cernatul de jos, Tg. Săucesc—Cernatul de jos, Brăduţ—Băţanii m. közötti földeken találtam nagyobb mennyiségben. Inkább zabföldeken található, én magam az egész út alatt egyetlen más gabonaföldön nem láttam.

Vadrepçét (*Sinapis arvensis* L.), a turiai és tg.-săucesci határ jellegzetes gyomnövényét csak Tg. Săucesc—Cernatul de jos, Ghidfalău—Valea Crişului, Baraolt—Chepeţ, Chepeţ—Mieşoara, Baraolt—Tălişoara, Bicsad és Turia—Tg. Săucesc között láttam és ott is aránylag kisebb mennyiségben.

Acat (*Cirsium arvense* [L.] Scop.) ellenben mintegy uralkodott az átvizsgált egész vidék gabonaföldjeinek gyomnövényein. Tg. Săucesc—

Cernatul de jos, Cernatul de jos—Ghidfalău, Ghidfalău—Valea Crişului, Ghidfalău—Olteni, vagy azzal egyformán van elterjedve, egybeült Olteni—Malnaş között kevesebb a vadlucernánál, jóval gyakoribb az az előbbi négy gyomnövény-nél. Nagyon valószínű, hogy nem csak az acatolás elmuasztása az egyedüli ok, hanem akárcsak a többi gyomnövény-nél a gyomnövények elleni védekezésben való járatlanság, tehetetlenség az, ami helyenkint a nemtörődomséggel párosulva ilyen szomorú statisztika összeállítását teszi lehetővé.

Mellékelt táblázatomon jól látható az az országos viszonylatban kis út, ahol megfigyeléseim végeztem. Ha ehhez hozzávesszük, hogy egy ilyen, — nagyobb területre szóló statisztika — ennél aprólékosabb nem lehet és, hogy a valóságban a helyzet sokkal szomorúbb, a gyomnövények, fajra nézve is sokkal számosabbak, dacára az E. G. E. áldásos munkájának, minden ismeretterjesztő előadásnak, gazdavezetőink törekvéseinek, érezzük nagyon, mennyi még itt a tanulni és tanítani való.

Nézze meg a gazda, akinek kezéhez jut, ezt a felkészületlenség és nemtörődomség-szülötte kimutatást és határozza el, hogy jövőre nem ez lesz a helyzet, hogy a tanító-szavakat nem csak ritkán, hanem mindig tetté vált akarások követik majd.

*

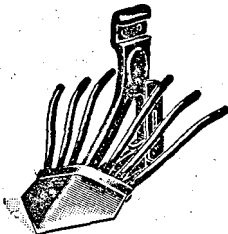
Habár nem volt szándékomban, a baróti és sepsiszentgyörgyi járásban tett utamon még egy szomorú dolgot kellett megfigyelnem.

Lehet mondani, nem volt falu, amelynek lóherésében és lucernásában *aranka* (*Cuscuta* sp.) ne lett volna. Egyes helyeken, mint: Biborţeni—Chepeţ, Băţanii vidékén úgy látszott, mintha arankát termelnének, a többi helyek sem dicsekedhetnek tiszta lóhere és lucernával. Annyira elterjedt az aranka, hogy Olteni, Băţanii m. közelében az erdei kaszálókat is ellepte.

Szomorúbb az aranka fellépésénél az, hogy ezt az élősködő növényt nem is igyekeznek irtani. Vállvonogató nemtörődomséggel a vetőmagra és az időjárásra fogva mindent, eszükbe sem jut, hogy ez másképp is lehetne. Nagyon kevés helyen láttam az aranka szakszerű irtását; eredményesnek az irtása ott mutatkozott, ahol a lekaszált és zsákokban elhordott, majd elégetett arankás lóhere helyét egyaraszos szalmával felporzelték, felkapálták, majd újból tiszta maggal bevetették. Sajnos, ezt nagyon kevesen végezték el, így, hogy ezen a vidéken a legtöbb arankás földön már csak a beszántás segít. Jövőre pedig az illetékeseknek jól kell vigyázniuk arra, hogy a gazdák csak tiszta vetőmagot vethessenek és a fellépő arankát rögtön megjelenése után tüzzel-vassal irtsák!

A burgonya kisédeése.

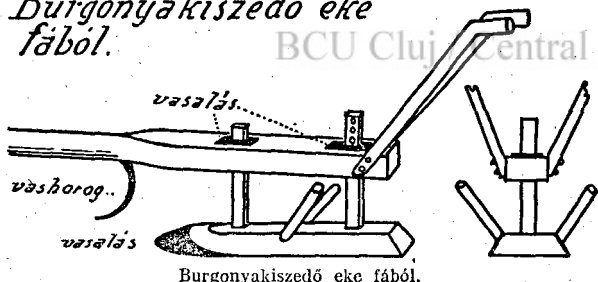
Augusztus hó végén, szeptember elején már elérkezett a korai burgonya kisédeésének ideje és szeptember végén már a kései fajták fészkeit is megbonthatjuk. A burgonya kisédeése elég nehéz munka, hogy ha azt nem végezzük megfelelő beosztással. Erdélyben a legtöbb helyen kápával vagy vasvillával szedik ki a burgonyát.

Az egyetemes ekére felszerelt burgonya kivevő ekéfej.

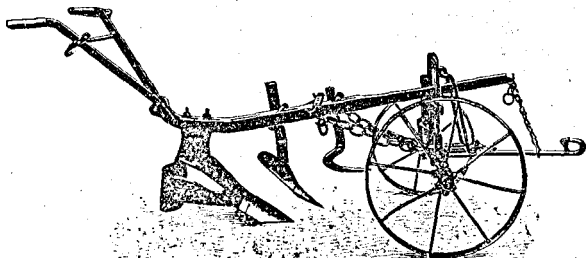
Az ilyen eszközökkel nagyon sok gumót sértünk meg, másrészt viszont nagy területnél komoly munkapazarlással jár. Erre a célra jól felhasználhatjuk az egyetemes ekére szerelhető burgonya kivevő fejet, vagy külön erre a célra készített fából való burgonya-ekét.

Burgonyakiséző eke fából.

Burgonyakiséző eke fából.

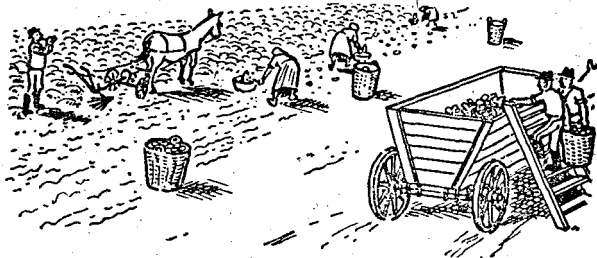
A burgonya kisédeését mindig a gumó érettségi foka határozza meg s nem pedig a szár „lesülése“, illetve elszáradása. Az érett gumó héját ujjunkkal nem dörzsölhetjük le az jól odatapad a felülethez és a fajtának megfelelően színező-

Burgonyakiséző eke vasból.

dött. A burgonya szára azért nem mutatja megbízhatóan az érettségi fokot, mert újabban olyan burgonyafajtákat nemesítettek ki, amelynek szára a betegségekkel szemben ellenáll és a gumó beérése után is a szár még zöld és vigan fejlődik tovább.

A kisédeésnél szükség szerint előbb eltakarítjuk a szárát, a jelzett burgonyakiséző ekével végig megyünk minden második soron. Az eke által kitűrt sorokon kézikosárba szedjük a burgonyát. Amikor a kézikosarak megteltek, nagyobb kosarakba, vagy zsákokba ürítjük. Amikor ezek is megteltek, egyenesen a szekérhez

A burgonya kisédeés helyes beosztása. Az egyetemes ekére felszerelt burgonya kiséző fejjel kiemeljük a gumókat. A földből füleskosarakba gyűjtjük. Amikor a szedőkosarak megteltek nagy kosárba rakjuk tartalmukat. A nagykosarakat egyenesen a szekérbe öntjük.

viszük a burgonyát. A burgonyát szállító szekerek oldalához tanácsos egy külön e célra készített lajtorját támasztani, amelynek segítségével könnyűszerrel felvihetjük a kosarakat, illetve a zsákokat és a szekérbe ömleszthetjük. A páros sorok gumóinak felszedése után a páratlan soron megyünk végig.

A vetőburgonyát valamivel előbb szedjük, hogy a különböző betegségek az esővel ne szivárognak le a gumóhoz. Csak azokat a töveket tartjuk meg vetésre, amelyek alatt bőven gyűlt gumó.

A fenti eljárással megkönnyítjük és meggyorsítjuk a burgonya kisédeését. S.

Felhívjuk a gazdakörök figyelmét, hogy az eladásra kerülő lóhere és lucernamag készleteiket idejében jelentsék be az E. G. E. központjának, hogy az értékesítés kérdésében megfelelő lépéseket tehesünk.

Legjobb, ha a községek készleteit a gazdakör útján és felelőssége mellett írják össze és hozzák az E. G. E. tudomására.

Az E. G. E. köpontja.

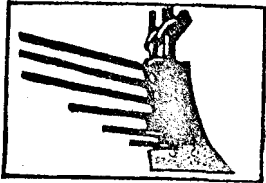
**MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS
TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.
CLUJ, CALEA REGELE FERDINAND**

FIÓKÖZLET:

Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cehul-Silvaniei

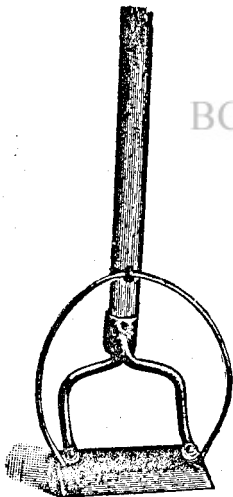
A cukorrépa termelési költségeinek csökkentése.

Irta: Seyfried Ferenc.

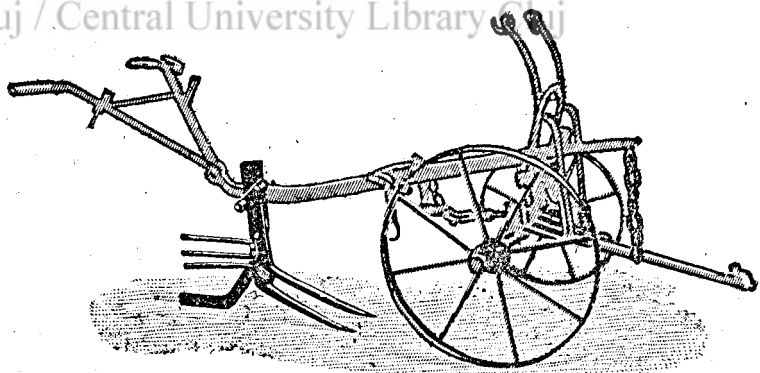

Egytetemes ekére felszerelhető répakiemelő ekefej.

A cukorgyárak, mint ismeretes, kisebb mértékben emelték a répa beváltási árát. Ennek következtében Erdélyszerte nagyobb lendületet vett a termelés. Tudott dolog, hogy a cukorrépa előhírnöke egyben fokmérője a haladó gazdálkodásnak. Ez az ipari növény mélyen megmunkált, jó táperőben lévő földet igényel. Gyakori munkálásával állandóan tisztán tartjuk a földet s ősszel pedig a kiszedés során ismét meglazítjuk a talajt. A termés átadása után visszamaradt répafej, különösen a fejőstehenek számára, a nagy fehérjetartalmára való tekintettel, kitűnő takarmány. Később viszont a répaszelet és a melász könnyít a téli takarmányozási gondjainkon.

Répafejező nyeles tolokés.

Répakiemelő ekefej. A nyeles toló késsel lefejezett répakat kiemeli a földből és féloldalt dönti. A répa kézzel könnyen összeszedhető.

tapasztaljuk, hogy amíg a cukorrépát a földből kivesszük, szekérbe rakjuk, legalább háromszor fogjuk kézbe. Németországban viszont megfelelő beosztással és eszközökkel eljutottak odáig, hogy a répát mindössze egyszer veszik kézbe, a kiszedés alkalmával. A leegyszerűsített eljárásnak ismerjük a különböző módozatait, de ez alkalommal a Lipese melléki Wachau-lovag birtokán használt módszert ismertetjük. Ehez az eljárás hoz répafejező nyeles tolokés, továbbá egy répaemelő eke szükséges. Mielőtt munkához látnánk, a répatáblát több pászmára osztjuk. A szakaszok középső során pedig megkezdjük a mellékelt ábrán bemutatott nyeles tolokéssel a földben lévő répak fejezését. A kés felső része védőkarikával van ellátva, ami a levágott répafejet felfogja és lapátként használva, egyenesen kupacokba rakható. Ezáltal a répafejet megóvhatjuk a besározódástól, de ugyanakkor az állatok sem kapnak hasmenést, hiszen a betegség kórokozója a földdel kerül az állatok gyomrába. A répa le-

Minden gazdának legfőbb célja és végső törekvése, hogy a különböző területeken minél nagyobb jövedelmet mutathasson fel. Tanulmányozva Erdély különböző vidékeinek répaermesztési eljárásait, nagyon sok hibára jöttünk rá. A répa munkálatait kellő időben, aránylag elég rendszeren végezték el, de olyan óriási munkapazarlással ami lényegesen emelte a termelési költségeket. Éppen ezért foglalkozunk azzal a gondolat-tal, hogy az őszi munkálatokat hogyan lehet a kiadások és a munkaszükséglet szempontjából a legkedvezőbben megoldani.

A cukorrépa kiszedésénél aránylag sok munkát takaríthatunk meg. Ha megfigyeljük a jelenlegi répakiszédési eljárásokat, azt

fejezés után, az itt bemutatott répaemelő ekével, mely a lefejezett répat kiemeli a földből és féloldalt dönti, végigmegyünk a soron. Az ekét a réparakodó szekér követi s a megfelelő számú munkások segítségével a féloldalt döntött és kiemelt répat egyenesen a szekérbe dobjuk. Ezzel az eljárással a répáért csak egyszer kell lehajolni. A répafejező nyeles tolokés házilag is könnyen elkészíthető, míg a répaemelő ekefejet, ha nem akarjuk gépkereskedés útján beszerezni, egy ügyesebb kovács is elkészítheti.

Az ismertett eljárásról ebben a termelési évszakban mindössze a kiszedés költségeit csökkenthetjük, de ezáltal is lényeges jövedelem gyarapodáshoz jutunk.

A jó trágyatelep.

Folytatjuk az *Erdélyi Gazdában* közölt mintatrágyatelepek leírását. Jelen számunkban egy hegyoldalnak épült gazdaságban alkalmas trágyatelep tervezetét írjuk le *Siebold* és *Prahl* építésszek nyomán. A trágyatelep rakófelülete 24 m², tehát megfelel egy 8 számosállattal rendelkező kiscgazdaság részére. Az istállóból a híg ürülék egy 19 köbméteres gödörbe folyik, amelyet a trágyatelep és az istálló közé építettek. A trágyából kiszivárgó levét, a trágyatelep közepe alatt épült 5 köbm. nagyságu gödör fogadja be.

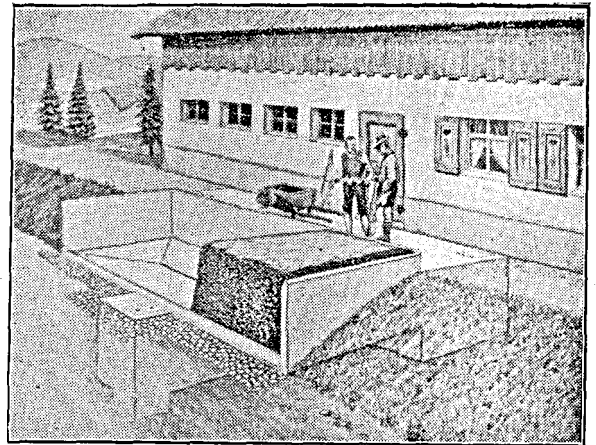
Az építési anyag részben vasbeton, részben csömöszölt beton. A homlok és oldalsó zárófal elkészíthető téglából vagy terméskőből is 1—3 arányu cementvakolattal lesimitva. Ugyesztintén a trágyatelep nyitott oldalát szegélyező orom is.

Anyagszükséglet:

Vasbeton	5.2 m ³
Csömöszöltbeton	15.0 m ³
Vakolat	14.2 m ³

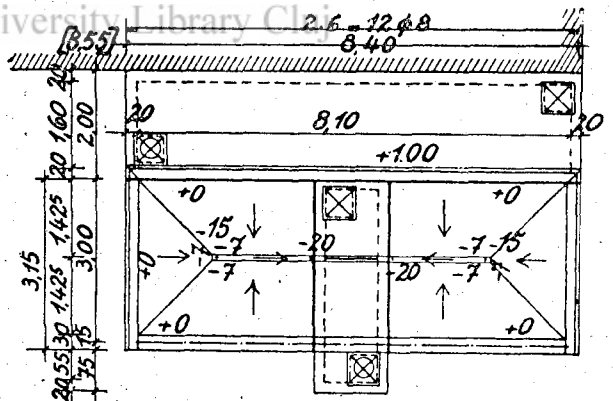
A trágyát ezen a telepen is szakaszosan kezeljük. A friss trágya mindig a telep egyharmad részére kerül. Amint a szakasz elérte a megfelelő magasságot, azt leföldeljük. A trágya kihordását igen megkönnyíti az első szabadoldal, ahol elegendő helyet hagyunk a szekerek átjárására.

A trágyatelep mérete jól leolvasható a közölt képekről. Különösen olyan vidékre ajánljuk, ahol az udvar lejtős, mert az előbbi cikkeinkben közölt trágyatelepet nem lehet megépíteni rézsüs területen. A telepet tökéletesíthetjük, ha az első nyitott oldalon az előbbi cikkeinkben közölt oszlopok közé rakott oldalfalat elkészítjük. Ezáltal jobban megvédjük a trágyát a kiszáradástól.

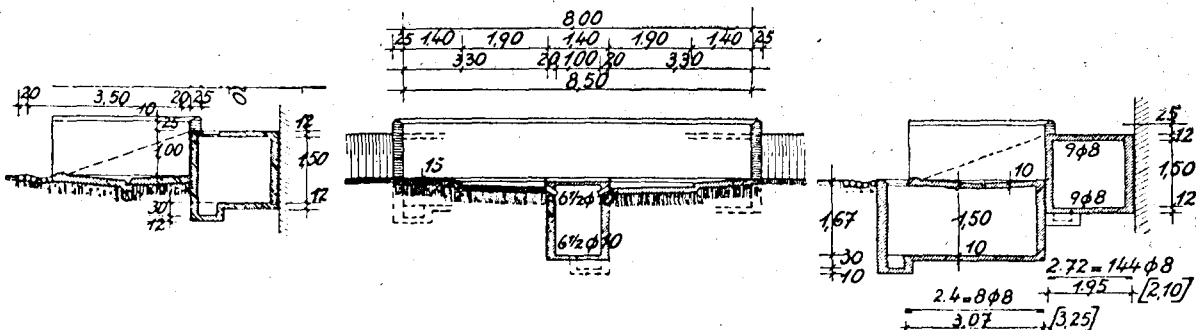

Hegyoldalra épített 8 számos állattal rendelkező kiscgazda trágyatelepe.

A homlokfal és oldalsó fal téglából vagy kőből is építhető. Az istállóból kifolyó lé a trágyatelep és istálló közé épített gödörbe gyűl össze. A trágyából kifolyó levét a trágyatelep alatti akna gyűjti össze. Az oldalsó és hátsó fal megőrzi a trágya nedvességét.

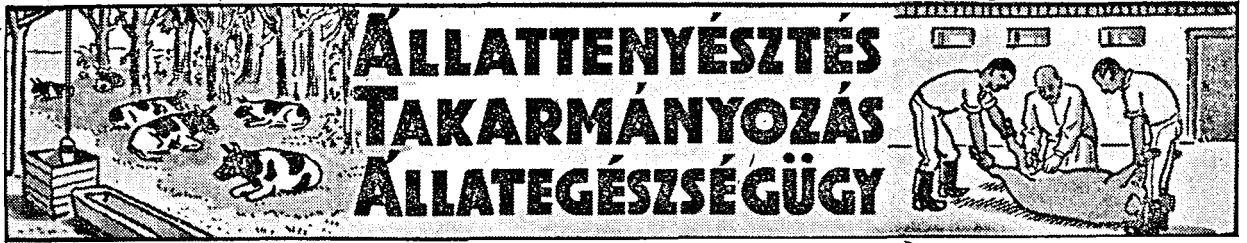

A hegyoldalra épített trágyatelep alaprajza. A rajzról a méretek könnyen leolvashatók.

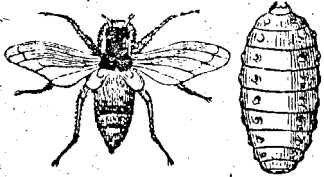
A hegyoldalra épített trágyatelep keresztmetszete.

A képen jól látszik a trágyalevet és az istállóból kifolyó lé összegyűjtésére szolgáló akna elhelyezése. Mindkét gödört jól záró hidlásdeszkával is be lehet fedni.

A marhabögöly elleni védekezés.

Irta: Szeghő Dénes az E. G. E. állattenyésztési felügyelője.

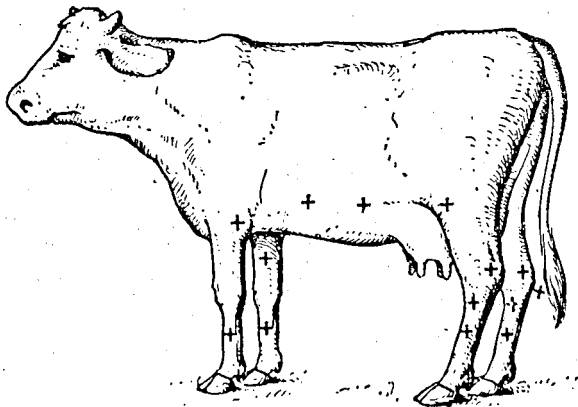
I. A marhabögöly légy és álcája természetes nagyságban.

A bögölylégy (*Hy-poderma bovis*) mintegy másfél cm hosszú, feketeszinű légyfajta, feje kerek, szűrke, rajzása június és július hónapban, meleg, száraz napokon észlelhető, amikor is a

nagyszámú és erősen zümmögő legyek által megijesztett vagy üldözött — különösen fiatal — állatok a legelőről nem egyszer megfutamodnak (bogáznak a gulya) és félelmükben készek még a folyóba is belerohanni.

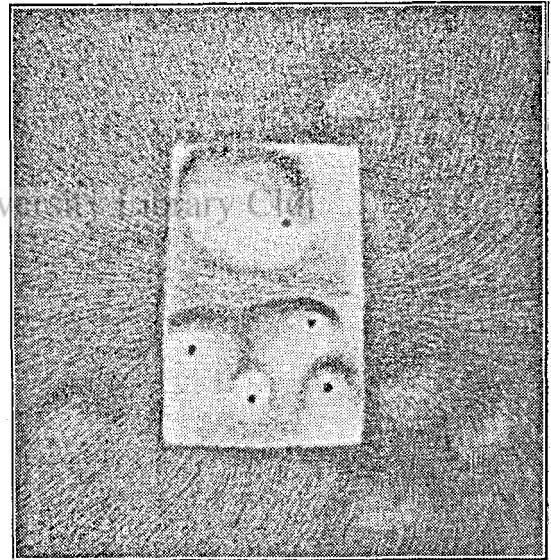
A bögölylégy, mintegy ötnegyed milliméter hosszúságú petéit a végtagok alsó részein és a has alján egyes szőrszálak alapjára rakja le. A kikelő lárvák a báziszonon, majd a gerincestornán át történő hosszas vándorlás után a gerincvonal mellett, a hátnak az ágyékkal szomszédos határán, az ágyék és kereszttájékon a bőr alatt telepsznek meg és az ugynevezett bögölycsomókat okozzák. Ezeket a csomókat a bögölylégy járta vidéken mindenki ismeri és január—május havában nagy számban fellelhetők az előző nyáron legelőn tartott marhákon.

A bögölycsomó a benne levő álca fejlettségi fokához képest különböző nagyságú lehet, de mindenik megegyezik abban, hogy a legkiemelkedőbb pontján apró nyílást találunk, mely az álca növekedésével arányban mindinkább nagyobbodik, majd belőle gennyes váladék ürül, amikor is a nyíláson keresztül az álca könnyen

II. A + jelzett helyre rakja le a légy a petéket.

kiszorítható, de teljes fejlettségének elérésekor önként is ezen a nyíláson át hagyja el addigi tartózkodási helyét. A bőrön található nyílást a lárva készíti, hogy légzőszervének a fenmaradásához szükséges levegőt biztosítsa. Kifejlődés után a kora reggeli órákban távozik a csomóból s ha sikerül a talajba furódnia, ott bebábozódik, majd mint fejlett légy hamarosan megkezdí rövid ideig tartó életét, melynek végcélja a peték lerakása.

III. Bögöly csomók légző nyílásokkal.

A bögölylégy amellet, hogy a gazdaállat egészségét veszélyezteti, tej- és húsveszteséget is okoz, de rendkívüli nagy az a kár, melyet a bőr átlukasztásával idz elő. Főképpen káros a gazdára a bögölylégy lárvái által átlukgatott bőr, mert az ejtett sebek látszólag, ha be is hegednek, a feldolgozás, kicserzés során ismét nyitottakká válnak és elértektelenítik a bőrt, annak legértékesebb háti és ágyéki részeit. Országgrésziünkben 20—25 millió lejre tehetjük azt a kárt, amit a bögölylégy évente okoz, amit bizony elsősorban a kisgazdák zsebe érez meg.

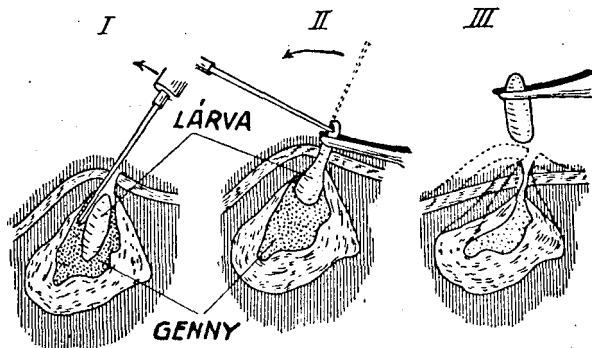
A bögölylégy elleni védekezés meglehetősen tökéletlen, mert a legyeket irtani ugyszólván lehetetlen, a peték lerakását és ebből kifolyólag a lárvák kifejlődését nem tudjuk megakadályozni. Arra kell tehát törekednünk, hogy az ál-

latok bőre alatt kifejlődő lárvákat teljes számban megsemmisítsük. Sokáig az volt a szokás, hogy a kifejlődött csomókból egyenként préselték ki a lárvákat, de mert ez az eljárás lassú és fárasztó, s az állatok — különösen a fiatalok — nem tűrték, abbamaradt. Később a csomókon fellelhető lélegzőnyílásokon keresztül tüzes árral, vagy vörösre izzított tüvel igyekeztek a lárvákat előlni, de ez az eljárás se biztosította a várt eredményt, különösen azért nem, mert az elölt lárvák hullája a csomókból felszívódott és mint idegen fehérje elég gyakran okozott súlyos megbetegedést, különösen azokban az állatokban, amelyek egymást követő években voltak gazdái a lárváknak. Még később újabb módját ejtették a védekezésnek olyformán, hogy a lélegzőnyílásba horgolótűt vezettek, annak horgát beleakasztották a lárvá bőrébe s a nyíláson keresztül annyira kiemelték, hogy csipőfogó igénybevételével teljes egészében eltávolíthaták a csomóból. Természetesen ez az eljárás is nagy ügyességet és gyakorlatot kíván, meg időtrábló is, úgy hogy a gazdaközönség kezd belefásulni a pepecselő védekezésbe s inkább elszenvedti az érzékeny veszteséget.

Legújabbán németországi kutatók egy kizsiai kuszónövény (*Derris elliptica*) gyökerében találták meg azt a hatóanyagot, a *Derrophen*-t, melynek 3%-os vizes oldatával történő egyszeri, esetleg 3—4 nap múlva megismétlődő mosogatás és pusztá kézzel való bedörzsölés már a legfiatalabb korban biztosan megöli a bögölylégy lárváit, anélkül, hogy akár az állatban, akár a kezelést végző egyénben mérgezést, vagy káros hatást okozna.

A kezelés úgy történik, hogy tiszta vászon- darabkát átítatunk a jól felrázott vizes-oldatba,

s miután néhány cseppet belecsepegtettünk a bögölycsomó lélegzőnyílásába, a jól átítatott vászon- darabkával alaposan bedörzsöljük a csomókkal ellepített területet. Sikeres kezelés után a lárvák elhalnak, a csomókban lévő geny felszívódik, azok megkisebbednek, majd egészen eltűnnek.

IV. Bögöly lárvá kiemelése.

A *Derrophen* olcsón beszerezhető a Bayer-féle festékgár cluji lerakatában (*Calea Motilor* 18. sz.) és egy 100 grammos üveg tartalma három liter használatra alkalmas folyadék előállítására elegendő. A keveréket mindig frissen kell elkészíteni, használat közben is gyakran fel kell rázni. Az eredeti üvegben forgalomba hozott *Derrophen* színe sárgás. Hűvös, sötét, száraz helyen huzamosabb ideig eltartható és hatását jól megőrzi.

Felhívjuk gazdatársaink figyelmét a lárvák megsemmisítésére és a jó hatásnak ígérkező szer kipróbálására, mert meggondolandó, hogy anyagi helyzetünk megengedi-e évi 20—25 millió elvesztését, mely bennünket a használhatatlan bőrök által ér.

A takarmányburgonya eltartása.

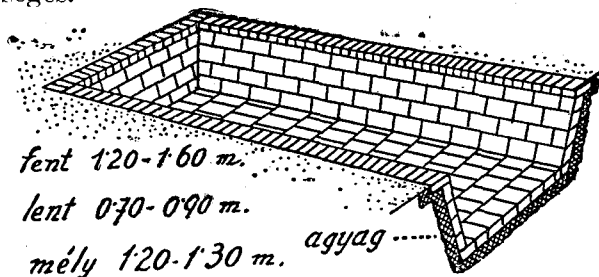
A burgonya, különösen a sertések számára, kitűnő takarmány, mivel 30%-al jobban emésztik meg, mint a kérődő állatok. A burgonyának nagy előnye, hogy holdanként a legnagyobb tömegű takarmányt adja. A gabonánál kétszer nagyobb tápanyagot tartalmaz. Szóval egy kat. hold burgonya termelésével pontosan kétszer annyi sertést hizlalhatunk, mint egy kat. hold árpa, zab, vagy kukorica termelésével. A takarmányburgonyát azonban nehéz eltartani, ezzel magyarázható, hogy Erdélyben nem terjedt el olyan nagy mértékben. A téli prizmázás vagy pincézés során, a különböző tápanyagoknak átlag 20%-a semmisül meg, tavasznál tovább viszont már nem tartható el. Az ilyen veszteségek azokban az országokban, ahol a burgonyával való sertéshizlalás el van terjedve,

nemzetgazdasági szempontból felmérhetetlen károkat okoz. Németországban, ahol a burgonya termesztése nagy népszerűségnek örvend, egy eljárást dolgoztak ki, amit egyébként a transzilvániai szász vidékeken is sikerrel vezetnek be. Az eljárás lényege abban áll, hogy a kiszedés után a burgonyát hordozható gőzölőkben megpárolják, majd az egész mennyiséget erjesztőverembe döngölik. A párolt és ledöngölt burgonya tejsavas erjedésen megy át s így mondhatni, semmi veszteséggel akár több évig is eltartható. A burgonya három-négy hét alatt megerjed és a sertésekkel feletethető.

Az eljárás előnyei a következők: 1. A takarmányozásra számít burgonya kis helyen tartható el. 1 m³ párolt burgonya súlya 10 mázsa. 2. Tüzelőanyagot takarítunk meg, mi

vel a gőzölő, megállás nélkül folytatólagosan működik. 1 mázsa burgonya párolásához nár 5—6 kg. fa is elegendő. 3. A takarmányt megvédjük a romlás, fagyás és csirázás ellen. 4. Nyáron is hizlalhatunk burgonyával, amire eddig nem is gondolhattunk. 5. Egyes jó burgonyatermő esztendő termését a szűkösebb évekre is eltehetjük.

A takarmányburgonya erjesztésére alkalmas az Erdélyi Gazdában leírt bármely takarmányterjesztő verem, de ezt a célt kitűnően szolgálja a képen bemutatott téglaverem is. A verem területét lehetőleg olyan helyen kell megállapítani, ahol nincs talajviz, fedél alatt van, vagy az alá hozható. Szélessége fölül 1.20—1.60 m., alul pedig 70—90 cm. lehet. Oldalfala tehát rézsutos mélysége viszont 1.20—1.30 m., s a verem hosszát a takarmánymennyiség határozza meg. Tanácsosabb, több, rövidebb vermet készíteni, mint egy hosszabbat, vagy pedig a hosszú verembe állítsunk be keresztfalakat, hiszen az is előfordulhat, hogy a burgonyaterjesztés egy, esetleg két hónapig szünetel és ilyenkor a megkezdett verem szélén megromlana a takarmány. A verem kiásása után 3 cm. vastagon bedöngöljük agyaggal és lapjára kirakjuk kétszer préselt keményen égetett téglával. A verem peremét élére rakott téglából készítjük. Adataink szerint minden m³ veremhez 100 drb. téglára van szükség, amihez még 60 táglát adunk a homokfalhoz. Ezek szerint egy 8 m³-es veremhez, amelyben kb. egy kat. hold termés fér el, (80 mázsa) 100×8=800+60, összesen 860 téglára van szükség.

A párolt burgonya eltartására lapjára fektetett téglából egyszerű veremeket építünk.

A párolást külön erre a célra készített hordozható és gőzfejlesztő kazánnal végezhetjük. A takarmány szekérre szerelt gőzfejlesztő kazánból áll, melyhez három gőzölő burgonyatartály járul. Amennyiben a burgonyát nem tudják tisztán kiszedni, megmosuk és úgy helyezzük a gőzölőbe. A párolás befejezése után kétkerekű buktatótargoncára emeljük, a veremhez hordjuk, forrón beöntjük, majd bedöngöljük. A burgonyapároló készülék teljesítménye nagy, naponta 50—100 métermázsát lehet vele párolni. Szász vi-

dékeken töb ilyen pároló működik s már Erdélyben is jóminőségű gépeket gyártanak.

A párolt burgonya a vermesítésnél keverhető 30—50%-os cukorrépa, vagy magas szárazanyag tartalmu takarmányrépa (sacharosa), takarmánycukor, szecskaival. A répát felszecskazás előtt megmosuk. Az erjesztett takarmány fehérjetartalmát 5—8%-os rövidrevágott lóhere vagy lucernaszéna hozzáadásával fokozhatjuk.

Az említett eljárás még új, de ahol bevezették, kitűnő eredményeket értek el. A pároló készülék meglehetősen nagy kiadást jelent s így a magánosok nehezen szerezhetik be. Olyan vidékeken azonban, ahol a burgonyatermesztés komolyabb mértékben el van terjedve, a gazdakörök sokkal könnyebben szerezhetik be.

S.

VITOL

Magasértékű, standardizált vitamin táppor háziállatok részére.

A Vitol a bucarestii állatorvosi fakultás, úgyszintén a budapesti m. kir. kémiai intézet vegyelemzése szerint minimálisan 50.000 (ötvenezer) nemzetközi vitamínegység (ötmillió P. E.) tartalmaz kg.-monkint és ezen tartalmat hónapokon keresztül változatlanul megtartja.

A Vitol a csontrendszert és így a szervezetet erősíti, az állatok fejlődését elősegíti, zavartalan, gyors hizásukat biztosítja, az angolkórt, a csontlágylást, a himlőszert és egyéb kiütéseket, a gyapjúrágást megelőzi, illetve meggyógyítja, a takarmány jobb értékesítését biztosítja, az állatok ellentálló képességét különböző betegségekkel szemben fokozza és a tej hozamát és vitamintartalmát növeli.

A Vitol napi adagja:

Malacnak 3 hónapos korig 2½ gr. = ½ kávéskanál.
3 hónapon felüli malacnak naponta egyszer 5 gr. vagyis ½ evőkanál.

Sertéseknek naponta 10 gr., vagy egy evőkanál.

Tejelő tehéneknek, kancáknak naponta 20 gr. vagy 2 evőkanál.

Juhnak naponta 10 gr., 1 evőkanál.

Báránynak naponta 5 gr., ½ evőkanál.

Baromfinak és prémes állatoknak egy kg. eleségre 5 gr., vagy ½ evőkanál.

A Vitol vitamin tartalmáért szavatolunk és az bármely állami kémiai intézet által bármikor ellenőriztethető.

A VITOL-t a magas földművelésügyi Ministerium 15600/938. sz. engedélye alapján készíti és forgalomba hozza:

FARMACIA M. Dr. CRISTEA

TIMIȘOARA III.

Plața Lahovari 1. Telefon 862.

A csüdekcéma gyógyítása.

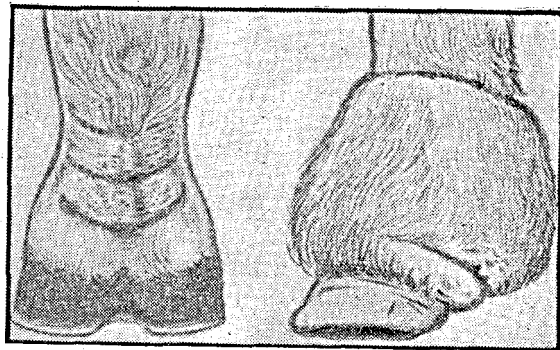
A csüdekcéma — amit sokan helytelenül csüdsömörnek is neveznek — lovak hátulsó lábainak a vérerek és idegek mült izgalmaival és bőrgyulladással járó elég gyakori megbetegedése. Előfordulási helye a csüdhajlat, előidézõ oka: legtöbbször a nedvességgel párosult hideg, amikor is a bőr felhámrétege fellazul, majd berepedezik, s az ide behatoló szenny kifejti megbetegítő hatását. Előidézheti a csüdekcémát a vizelet és trágya általi a bőrre tartósan kiható izgalom is, de kifejlődhetik akkor is, ha a rendes körülmények között bizonyos mértékig védelmet nyújtó bokaszőröket lenyirjuk és ezáltal a csüd bőrét a külső kórhátások számára könnyen hozzáférhetőbbé tesszük. Leggyakrabban ősztől tavaszig terjedő időben észlelhetjük, különösen elhanyagolt, tisztátalan istállóban tartózkodó lovakon, de kiválthatja a bántalmat a lovaknak rögzös, havas-jeges talajon, vagy éles tarlón huzamosabb ideig tartó dolgoztatása is.

A csüdekcéma kórképe rendkívül változatos. Legtöbbször bőrgyulladással kezdődik, amikor is a csüd bőre körkörösén megduzzad, hátulsó felületén harántáncok képződnek, majd ezek mélyén a bőr megreped, amit nagyfokú fájdalom, sőt keselylábú lovakon jól észrevehetően a bőr kipirosodása is kíséri. Az így megbetegedett ló lábait kiméli, a testsúly viselése alól felmenti, sőt a beteg lábat felemelve tartva arra nem szívesen lép rá; érintésre nagy fájdalmat árul el. Egy-két nappal később a csüd egész hátulsó felületét, de főképen a harántrepedéseket sárgás színű ragadós izzadmány lepi el, egyidejűleg pedig a szőrzet kihull. Ujabb néhány nap elteltével az izzadmány beszárul s a bőrfelület egész terjedelmében sárgás, barnás, nem egyszer véres varasodás borítja be. A kórkép azonban nem tart mindig ilyen sorrendet, hanem gyakran ugrásszerűen változik. Az is megtörténhetik, hogy a helyi tüneteket általános megbetegedés jelei: étvágytalanság és láz is kíséri s az excéma fölfelé a bokára és szára, lefelé pedig egészen a nyirbarázdáig terjed.

A hevenyész ekcéma kedvező esetekben és különösen akkor, ha az egyes jelenségek szakaszokként és gyors egymásutánban követik egymást, elég hamar, legkésőbb 4—6 hét alatt gyógyul. Nagyobb kiterjedésű ekcéma, ha általános megbetegedés is táru hozzá, lassabb lefolyású, sőt idősültté is válhat. Tulajdonosan hosszú ideig tartó csüdekcéma az egész lábvég bőrének gyulladására és ebből kifolyólag a lábvég bőr alatti kötőszövetének jelentékeny szaporodására, szalonnás meg-

vastagodására, végeredményben elefántlábba vezethet.

A hevenyész csüdekcéma kórjósolata mindig kedvező, különösen ha kezdeti szakában kerül gyógykezelésre, de ennek a kedvező kórjósolatnak alapföltétele, hogy azonnal megszüntessük azt, vagy azokat az okokat, amelyek a bántalom keletkezését kiváltják.

Ekcémás csüd és elefántláb.

Az idősült ekcéma már súlyosabb beszámítás alá esik, mert ilyenkor a bőr szövetében már mélyreható sulyos, gyulladással elváltozásokat találunk, vagy azért idősült jellegű a bántalom, mert jelentkezésének okát nem tudtuk kideríteni. Különösen áll ez olyan esetekre, amikor általános megbetegedési tünetek is mutatkoznak, amikor tehát a külső, helyi kezelésen kívül belső hatású orvosszereket is adnunk kell. Áll ez főképen a moslékon tartott lovakra.

Késlelteti a gyógyulást a csüdekcémának kiújulására való erős hajlamossága is különösen akkor, ha a gyógykezeléssel kapcsolatban elhanyagolják a tisztasági szabályokat.

A gyógykezelésnél első feladatot kell képezzen a kórhátás kiderítése, ezt követőleg pedig annak eltávolítása, vagy megszüntetése mellett a bőrelváltozásokat kell visszafejlődésre serkenteni és végül a beteg bőrfelületet újabb, a gyógyulást hátráltató kórhátásoktól távortartani.

A hevenyész nedvező ekcéma kezdeti szakában a vérbőség, a viszketés vagy fájdalom csillapítása céljából igénybevehető a különböző hintőporok, mint pl. a keményítő és rizspor, a cserfakéreg és faszén pora, vagy a zinkoxyd, tannoform, dermatol, xeroform, külön-külön, vagy egymással keverve; genyenes ekcémánál 2%-os kreolinos kenőcs, vagy pyoktanin 2%-os borszeszes oldata jöhet számításba. Idősült ekcémánál viszont az erősebb hatású orvos-szerek veendőik igénybe u. m. 1/2—1%-os kénmájás lábfürdő után

1%-os szalicil-szesz, vagy Ichthyol, vazelin 2:10 arányban.

Az időszült ekcéma, avagy belső betegséghez társuló ekcéma gyógyításakor ugyancsak az imént ajánlott gyógyszereket vehetjük igénybe, de még ricinus-olaj, keserűs, mesterséges karlsbadi só belső adagolásával a bélesatorna kiürítését is elősegítjük. Belső kezelésnél csak könnyen emészthető takarmányt szabad adni.

Ha szemölcsök, vagy egyéb szövetszaporodás keletkezése sulyosbitaná az ekcéma körképét, ezeket 10%-os klórzinkes vagy krómsavas oldattal történő ecseteléssel igyekezzünk eltávolítani, majd a rendes lágyító, fájdalomt és viszketést csillapító kezelést alkalmazni. Okvetlenül kerülendő a vizes, vagy szappanos lemosás, ezek helyett olajos vagy benzines ruha segélyével igyekezzünk a beszáradt varratokat fellágyítani és eltávolítani. Az istrángkötéllal való ledörzsölés —

mint egyike a legszivtelenebb állatkinzásnak — ugyancsak mellőzendő. Ha az egyes gyógyszerek alkalmazása után a beszűrődés (duzzanat) vagy más izgalmi jelenség sulyosbodnék, változtatni kell a gyógyszert és csillapító, hűsítő (mentol, tumenol) kenőcsöt kell alkalmazni.

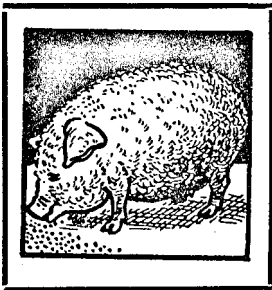
Ha az ekcéma visszafejlődött, ajánlatos az érzékeny és vékony hámréteggel fedett bőrfelületet a külső hatásoktól megóvni már azért is, mert mint minden ekcéma, a csüdekéma is kiujulásra, visszaesésre hajlamos.

Nedves, sáros, havas, jeges talajon végzett munka után a lábvégeket ajánlatos langyos vízzel való lemosás után szárazra törülni (csutakolni). Mindezekon felül az istállóban tartsunk rendet, tisztaságot s a nedves évszakokban lovaink alatt legyen mindig bőven száraz alom.

Szeghő Dénes.

Tapasztalatok a sertéspestis-oltásnál

Irta: Bodor Kálmán.

Kis gazdaságunkban évenként 10 darab york koca kétszeri fiadzását szoktuk felnevelni. A süldőket rendes körülmények között 7 hónapos korban adjuk el, mint sonkasüldőket.

1928-ig nem oltottunk sertéspestis ellen, hanem a kis falkát a

lehető legszigorúbb ellenőrzés alatt tartottuk, senki idegent nem engedtünk közel, sem idegen sertés nem juthatott hozzá. A nagy óvatosság ellenére, a már 6 hónapos süldők közül egyik napon 1, majd másnapra 3, harmadnapra 5 beteg lett, és ekkorra az első beteg elhullott. Azonnal kihívtuk az állatorvost, aki sertéspestist állapított meg és gyógyító szérumos oltást rendelt.

Sürgönyileg rendeltünk Temesvárról a Profilaxiától vérsavót (mert akkor csak ott vagy Bukarestben lehetett Hutyra-szérumot kapni), ahonnan csak egy hét múlva küldték el az anyagot, amikor már 25 beteg volt és 8 drb. elhullott. A betegek kettős adag vérsavót kaptak, sőt volt 6 darab olyan súlyos beteg, amelyik négy nap alatt négyzerez adagban is részesült. Az oltás 12.000 leibe került és az eredmény a lehető legsiralmasabb volt, hiszen a tíz kocából elhullott 5 és a 102 drb. süldőből 95 drb. A megmaradt 5 koca el-

vetélt, illetve csak összesen 12 életképes malacot adott.

Ez a szerencsétlenség a sertésszámla mérlegében olyan veszteséget idézett elő, ami csak hat év nyereségével volt kiegyenlíthető. A nagy tandíj lefizetése után már minder évben rendszeresen oltjuk sertéseinket, sőt annyira megtanultunk félni, hogy azóta 5—600 köbcenti Hutyra-szérumot állandóan készletben tartunk, ha netalán valamelyik sertésünk az oltás ellenére megkapná a pestist, az ellenszer állandóan kéznél legyen.

A malacok három hónapos korban kapják az első kombinált vírusos oltást, majd 18—24 nap múlva az állatorvos csak vírussal oltja be. Kilenc év alatt egyetlen sertésünk sem hullott el pestisben, bár a községi falkát minden évben megharmadolja.

Romániában a hússertés ára évek óta mindig jóval alacsonyabb, mint a mangalicáé. Ez a körülmény a múlt év tavaszán arra indított bennünket, hogy választás után a york malacokat eladjuk és az árukon mangalica malacokat vásároljunk. A malacokat vétel után azonnal beoltottuk vész, majd orbánc ellen és a kocamalacokat is kimiskároltattuk, hogy a hízlalást semmi se hátráltassa.

De mint mindig, úgy most is bevált a régi közmondás „ember tervez, Isten végez”. A nagy szárazság következtében a mangalica sertés ára is esett, az árpa és a tengeri ára pedig emelkedett. Gazdasági küzdelmünk hare-

terén védekező álláspontra kellett, hogy helyezkedjünk, és a beállított 100 drb. mangalica süldőből 50 darabot tovább hizlaltunk, míg 50 darabot feles tartásra oda adtunk megbízható kisgazdáknak.

Augusztus 1-én adtuk át a felestartásra szánt kisebb süldőket, 2—2 darabot egy gazdának olyan feltétel mellett, hogy az átadás-kor kapott 2 sertés súlya helyett, december 31-én egy darabot tartozik visszaadni, amelyik tíz kilóval többet kell nyomjon mint kiosztáskor a kettő együtt. Ha például az aug. 1-én átvett két süldő 70 kiló volt, úgy dec. 31-én visszaadott egy süldő 80 kilót kellett nyomjon. Természetesen a kellő útbaigazításokat és feltételeket szerződésben rögzítettük.

Az 50 darab sertés 20 gazdának lett kiadva és már az átadás előtt is nagyfokú sertéspestis volt a községben. Két olyan gazda is kapott, akiknél az átvétel napján hullott el a sertés és a mi utasításunkra még az ólat sem fertőtlenítették, hanem az elhullott állat helyére zárták a miénket. Intézkedésünknek az volt az oka, hogy a gazdák lássák be az oltás feltétlen biztos voltát. Az egész eljárást az állatorvos ellenőrizte, amiről felelős hatóságának jelentést tett, mert csak ilyen gyökeres példával lehet népszerűsíteni a pestis elleni oltást.

Eredmény december 31-én: *A kiadott 50 darab süldőből egyetlen egy sem hullott el, pedig mind az ötven kijárt a községi legelőre, ahol a községi oltatlan sertések 70%-i elpusztult a nyár folyamán.*

- A gazdák csudálkozva nézték az eredményt és megfogadták, hogy jövőre az egész község sertésállományát pestis ellen oltani fogják.

Kérem kedves gazdatársaimat a mi tapasztalatainkon okulva, minél többen oltassák sertéseiket sertéspestis ellen.

*

Bodor Kálmán közleményéhez egyelőre csak azt tesszük hozzá, hogy a sertés-pestis ellenes szérumos-vegyes oltást a legjobban a jól fejlett, egészséges 3—4 hónapos malacok bírják és a védekezésre felhasznált anyag is ilyen kora malacoknál a legolcsóbb. A fertőzött ól fertőtlenítésének elmulasztása igen súlyos következménnyel jár és mi nemcsak azt javasoljuk, hogy a fertőzött ólokat a legalkalmasabb alapoossággal fertőtlenítsék gazdatársaink, hanem azt is, hogy az ólokat állandóan tartsák tisztán és időnként, de legalább is évente kétszer még akkor is fertőtlenítsék, ha fertőző betegségek a gyanúja sem merült fel. Szerk.

Gazdák!

Vegyétek a bevált, híres cseppeli

Weiss Manfred-féle

mezőgazdasági gépeket, ugymint:

ekéket, vetőgépeket, permetezőket, serleges kútakat, boronákat, gyümölcs- és szőlőpréseket, kukoricamorzsolókat, darálógépeket, szecskavágókat, takarmány-füllesztőket, saraboló- és húzókapákat stb.

Árakkal és katalógusokkal készséggel szolgál a gyár romániai képviselője:

„Fime!”

**S.A.R. pt. Comerțul de Fier și Metale
București, Strada Fantanica Nr. 46.**

Védekezés a téli araszoló ellen.

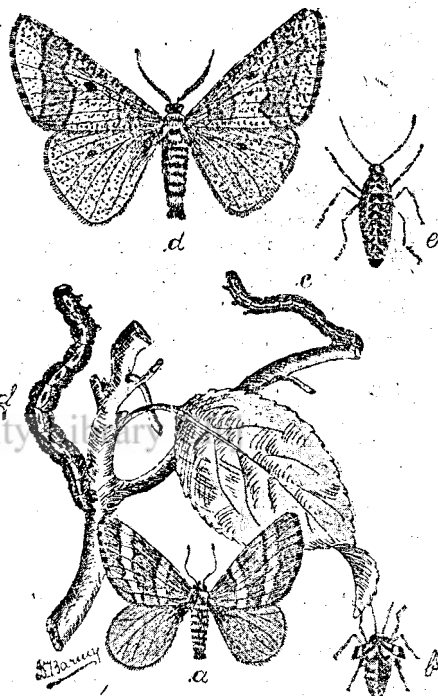
Irtó: Korponay Kornél.

Tavasszal, mikor az életadó májusban almafáink rügyei fakadnak s félig kinyílnak, tapasztalhatjuk, hogy egyes rügyek, mintha össze volnának kötözve, vagy ragadva, fejlődésükben elakadnak. Ha egy ilyen rügycet óvatosan kinyitunk, egész piciny, barnás zöld hernyót találunk benne, amely tőle telhetőleg törekszik vizsgálódásunk elöl elrejtőzni s ha látja, hogy menekülni nem tud, egy pókháló szálon, amit önmaga fon, függőleg leereszkedik a földre. Ez a téli kis araszoló hernyója. Ha nagyon el van szaporodva, a fák kizöldülésekor azt fogjuk tapasztalni, hogy almafáink koronájának teteje megkopaszodik s ez a megkopaszodás rövid pár nap alatt az egész fára ki terjed. Felületesen vizsgálva, nem látunk semmit, de ha a levélzetet alaposan megnézzük, 2—3 gyöngén összefonott levél között most már világoszöld színű, igen fürgé hernyót találunk, mely nappal buvóhelyében ül mozdulatlanul, éjjel pedig nekiesik a fák leveleinek, virágainak, sőt a kis gyümölcsnek is. Rendkívül falék és gyorsan nő s így nagy kárt okoz. A kis araszoló kártételét minden más hernyó rágásától azzal lehet megkülönböztetni, hogy a kis araszoló a virágoknak és a kis, alig kötött almácskáknak porzóját és bibéjét rágja ki, s ettől a virág, továbbá a kis alma úgy néz ki, mintha a közepében egy fekete szem volna.

Azért nevezik araszolónak ezt a hernyót, mert testének csak az elején és végén vannak lábai s ha tovább akar haladni, előbb hátsó lábait az elsőkhöz vonja, testét felgörbíti s csak azután nyújtja ki fejét a további haladásra. Úgy halad, mintha egy asztalt kezünkkel araszolva mérünk meg. Innén származik az araszoló elnevezés. Sokféle araszoló van... Sok erdei fának meg van a maga különleges araszolója, de a gyümölcsfán, a barna száraz ághoz hasonló, de soha nagymértékben el nem szaporodó nagy araszolón kívül, ezek a zöld kis araszolók szoktak, de ez utóbbi aztán annál nagyobb mennyiségben fellépni.

A kis téli araszoló a nőtény által a fák tejején levő rügyek hónaljába rakott szürkésfehér tojások alakjában tel, mely tojásokból a kis hernyó az első meleg napokban kikél, s azonnal befúrja magát az alig duzzadó rügycbe, hogy azonnal megkezdje rejtett aknamunkáját. Kikelés előtt a tojás biborpiros lesz.

Az araszoló, miután kellő nagyságát elérte, a földre ereszkedik s ott sekélyen a föld felszínén alatt bebábozódik.

Kis téli araszló: a) him lepke; b) szárnyatlan nőtény; c) a hernyó. Nagy téli araszló; d) him lepke; e) szárnyatlan nőtény; f) a hernyó term. nagyságban.

Ősszel, mikor a levélhullás megkezdődik, s az első deres, fagyos esték beköszöntenek, a téli araszoló is életre kel földalatti rejtekében, s bábját elhagyva, lepkealakban a fajfentartáshoz lát. A him gyorsan cikázva s lehetőleg a fák törzsénél kerülgetve, repülő igénytelen szürkésfehér lepke, mely este repül s keresi a fa törzsén felfelé haladó csak szárnyacsonkokkal rendelkező s repülni nem tudó nőtényt, amely megtermékenyülés után a fák koronájában lassan felfelé baktat s betojja a fák rügyei mellé 150—200 tojását.

Ha a kis araszoló nagyon elszaporodik, egész gyümölcsösöket teljesen lekopaszthat, s ha ez évről évre többször bekövetkezik, a fák teljesen kiszáradnak.

Az araszoló ellen tavasszal is lehet rázással, permetezéssel sikeresen védekezni, de a természet azzal, hogy a nőtény szárnyatlan, megadja

a módját annak, hogy ősszel fogjuk el azt, mikor a fa törzsén felfelé törekszik.

Október elején, de legkésőbb október 20-ig kössünk a fa törzse körül egy méter magasságban 20 cm. széles olajos, vagy más e célra impregnált papírt, amit kifejezetten erre a célra állítanak elő, s tekercekben árulnak, vagy magunk is vágathunk ivenkben beszerzett olajos papirlapokból. Olajos kell legyen a papír, mert a közönséges, még legnagyobb gonddal simított papír is magába szívja a rákenendő hernyóenyv olajtartalmát és ezzel a hernyóenyv. hatását csökkenti.

Az enyvgyűrűt mellmagasságban helyezük a fára.

Egyik munkás a fa törzse köré csavarja a papírt, a másik pedig finom dróttal úgy a felső, mint az alsó felén körülkötöti. Ha a fa törzsén egyenetlenségek adódnának, ezzel a papír alatt út maradna az oraszoló nősténye számára a fa koronájába való feljutásra. Puha agyaggal tömjük el ezen gödröket a papír alatt, mert ha ezt gondosan nem tesszük, egész védekezésünk céltalan lesz.

A harmadik munkás egy erre a célra készített lapátkával, 8—10 cm. szélességben hernyóenyvet ken a körülkötött papírra. A hernyóenyvet vékonyan kenjük a papírra, gondosan vigyázva arra, hogy a papíron kenetlen hely ne maradjon, mert különben itt a nőstények utat találnak a fák koronájába.

Az araszoló rajzási ideje teljesen az őszi időjárástól függ. Október 20-ika előtt soha sem jelentkeznek. Néha megindul október utolsó, november első napjaiban, sőt hosszú meleg őszi esetén csak december elején kezdődik.

Ajánlatos a feltett hernyóenyvgyűrűket többször megvizsgálni, s a reáragadt s a nőstényeknek hidat szolgáló odaragadt falevelet eltávolítani. Az araszoló nagymértékű fellépése esetén rengeteg nőstény ragad be a hernyóenyvbe, s tojja le oda világoszöld tojásait, s e nőstények, valamint a körülöttük röpkedő hímek tetemei igen könnyen hidat alkothatnak s az utánuk jövő nőstényeknek, ezért a hernyóenyvgyűrűk állandóan vizsgálandók s szükség esetén átkenendők vagy felújítandók.

A hernyóenyvgyűrűket tavaszig a fatörzsön hagyjuk s az araszolókon kívül rengeteg más, a fa törzsén felfelé törekvő kártevőt pusztítunk el.

A hernyóenyvgyűrű feltételének elmulasztása esetén a tavaszi védekezést az Erdélyi Gazda jövő áprilisi számában közöljük.

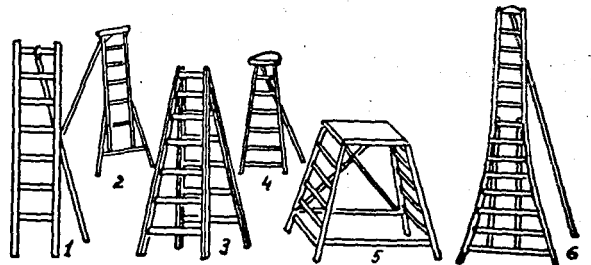
A téli alma és körte elraktározása.

A téli gyümölcsöt csak a szedésre teljesen érett állapotban szedjük, s ne az a szempont vezessen bennünket, hogy szedjük le mielőbb, nehogy más szedje le helyettünk, mert az ilyen elgondolás szerint idő előtt leszedett gyümölcsnek nem fogjuk hasznát venni, az megfnyad és rövidesen elpusztul. Mi a szedésre érettség bekövetkezének csalahatatlan jele? Az, hogy a téli gyümölcsöt kissé megemelve, az a tartójáról erőszakos szakítás nélkül könnyen leválik. Kisérő tünetek a gyümölcs szineződése és kezdődő gyümölcshullás, érve alatta természetesen a féregmentes, tehát ép gyümölcsök hullást. Hogy ez az időpont mikor következik be, ez a gyümölcsös fekvésétől és az időjárástól függ. Pld. a téli parmen-almának a szedési időpontja normális körülmények között október hó első fele s viszonyaink között több nyáron már szeptember hó első napjaiban jelentkezik a szedésre érettség, amely időpontban leszedett gyümölcsök azonban épen úgy állnak áprilisig, mintha normális viszonyok között október hónapban kerültek volna szedésre.

A téli gyümölcs eltartása történhetik szobában, pincében vagy más megfelelő helyiségben, ahol a tiszta levegőt, sötétséget és fagymenteséget tudjuk biztosítani az elraktott gyümölcsnek. Fontossággal bír még az eltartásra a helyiség páratartalma is. Sem a túl száraz, sem a túl nedves helyiség nem alkalmas a gyümölcs eltartására.

Magam részéről a gyümölcsöt a következőképpen tartom el:

A szedésre érettség beálltával a téli almát és körtét darabonként kézzel leszedem és csernyére rakva egy réteg vastagságban fedél alá viszem. Két-három heti levegőzés után, amikor a gyümölcs felesleges nedveit elpárologtatta, következik a betelelés. Ez alkalommal minden egyes gyümölcsöt átvizsgálók és csak a teljesen ép példányokat rakom el. Elrakás előtt faj és nagyság szerint osztályozom a gyümölcsöt. Természetesen legnagyobb részét ládába, sziaácsba (fagyapot) rakom el. Az egyes gyümölcsök között 3—4 cm térköz és fagyapot réteg van, ugyanez a sorok között is. A levegőt a láda oldalán lévő szelelőréseken át kapja a gyümölcs. Átválogatni a gyü-

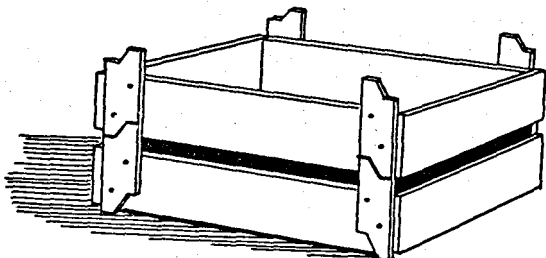

A helyes gyümölcsszedés létrák igen megknnnyítik a különböző gyümölcsnek szedését. Különösen fontos, hogy a létrát netámasszuk a fához, mert megsértjük koronáját, hanem biztosítsuk annak állását kereszt rudakkal.

mölcsöket egy télen legfeljebb kétszer szoktam, minek során immár több évi tapasztalatom szerint maximálisan 3—5% romlás mutatkozik, amely gyümölcsök természetesen házi szükségletre szintén felhasználhatók. Hogy milyen jól bevált ez a kevés helyet igénylő teletelési mód, talán legjobb példára hivatkozom, ha azt említem meg, hogy 1938 évi almatermésem utolsó téli fehér kalvill példányait ez év júniusában ettük meg, s azokon a ráncosodásnak, vagy a túlérés tüneteit mutató lisztességnek nyomai sem voltak észlelhetők. Az eltartó helyiség téli hőmérséklete 1—5 °C fok meleg között váltakozott.

Szintén jól bevált és olcsó eltevési mód a vastaghéjú kevésbé kényes alma és körte fajtáknál, amelynek például almák közül a Török Bálint, a parker pépin, körték közül a Hardenpont téli vajkörte az Esperes bergamott stb. a homokba való elrakás. Az előbbi módszerhez hasonlóan hordóban történik éspedig úgy, hogy az egyes gyümölcsök között fagyapot helyett száraz, tisztátalan anyagoktól mentes homokot teszünk 5—6 cm-es rétegben. Ugy a fagyapotnak, mint a homoknak az a fő rendeltetése, hogy az esetleg romlásnak induló gyümölcsöket egymástól elkülönítse és megakadályozza a gombabetegség terjedését. Akinek kevesebb gyümölcse van és eltartó helyiségében polcok állanak rendelkezésre, teletetheti a polcokon is gyümölcseit, mely esetben jól bevált módszer, hogy a már gondosan átválogatott gyümölcsöket egyenként papírba csomagolja és úgy helyezi el, bár ez a gyümölcsök átvizsgálásánál nagyobb munkát jelent, viszont helyet takarítunk meg általa, mert becsomagolás esetében a gyümölcsök között nem kell tért hagyni, hanem szorosan egymás mellé rakhatjuk a gyümölcsöt.

Dr. L. I.

A hollandi gyümölcs csomagoló láda országosan elfogadott méretét már közöltük lapunkban. Itt bemutatjuk annak tökéletesebb alakját. Az oldalsó erősítő lécek lépcsős kivágása megakadályozza ládák egymás felett való eltolódását.

Nagyenyedi „Kisegítő” Takarékpénztár Rt.

Aud. jud. Alba.

Fiók: Ocna-Muresului—Marosujvár. — Postatakarékpénztári csekszámla: 43007. Gírószám: a B. N. R.-nál. — Alapítva 1871-ben. — Teljesen befizetett részvénytőke: 10 millió Lei. Tartalékok: cca. 10 millió Lei! — Foglalkozik a banküzlet minden ágával.

177

Válogassuk meg az eladásra kerülő gyümölcsöket.

Aki a gyümölcsét jó pénzért akarja eladni, az vizsgálja meg egyszer a vevő szemével a piacot, ahol mindenféle csomagolásban lát gyümölcsöt. Ugyanakkor legyen bennünk annyi őszinteség — legalább magunkkal szemben, — hogy őszintén bevaljuk, melyik a legtetszesebb és figyeljük meg, milyen árakon kel el az ömlesztett vegyes gyümölcselem szemben. Mindenki tapasztalni fogja magán is, hogy legtöbb bizalmat a nagyságra egyöntetű, egészséges, színes és rendesen csomagolt áru kelt, még abban az esetben is, ha az nem nagy gyümölcs. Ha ezzel szemben a másik végletet vesszük szemügyre, a különféle nagyságu egészséges és beteggel kevert kosaras árut és összehasonlítjuk annak forgalmi árát a másikkal, okvetlenül arra a tapasztalatra kell jutnunk, hogy egy-egy kosár vegyes áruból néhány kis láda elsőrendű, több másodrendű, de egészséges gyümölcs volna kiválogatható s a fennmaradó silány sem volna sokkal kisebb áron értékesíthető, mint az előbbi vegyes gyümölcs. Önként felvetődik a kérdés, miért nem válogatja meg mindenki a piacra kerülő gyümölcsöt? Miért nem szerez be néhány száz olcsó ládát, amit vagy visszaad a kereselő, vagy beszerzési áron gyümölcselem együtt lehet eladni. Az üvegbetéttel külön számitják minden bornál, likőrnél és a közönség nagyon is megszokta már ezt. Miért nem lehet ezt bevezetni hasonlóképpen a gyümölcsnél is? A válogatás egyszerű, olcsó munka s a láda sem kerül sokba. Bebizonyítottan behozza a befektetést. Ha a termelő nem akarja elvégezni a válogatást, miért nem teszi meg legalább a kereskedő, aki szintén csak jól járhat ezzel a fogással.

Az alvószemzés. Az alvószemzés olyan műtét az élő fatesten, melynél egy más fa fejlődésre képes szervét, szövettani ismeretek birtokában az alany élő testére átültetjük s a továbbiakban munkánk oda irányul, hogy életlehetőségeket csupán csak ennek az átültetett szemnek, illetőleg rügynek adunk és az alanyt visszazoritjuk alárendelt szerepébe, melynél a csak a nemes rész táplálására szoritkozik. Ilyenformán nagyon is megszívlelendő a szakkönyvek azon utasítása, mely szerint tiszta és beretvaéles kést használjunk ehhez a munkához, különben ugy a vágott sebek, sterilitása, mint a metszett lapok nem lesznek tökéletesek a simaságot illetőleg sem. Ezért gyakran törülgessük tiszta ruhával a kést szemzés közben és utánaféssel se takarékoskodjunk. Azonfelül a fanedvek okozta oxidálódást is távolítsuk el időnként a kés lapjáról a fenőke segítségével, mert a ragadó sötét felületen sok piszok megtapad, amely meggátolja a megeredést.

A jégverte szőlő kezelése.

Irta: Zilahi István szőlőbirtokos.

Óriási jégverés volt július 10-én Zilahon és vidékén. Hasonló jégverésre az öreg emberek sem emlékeznek. A tojásnagyságu jég a legtöbb szőlőhegyen úgy tönkretette a szőlőt és gyümölcsöt, hogy termésre még a jövő évre is alig van kilátás.

A pusztítás olyan nagymérvű volt, hogy némely helyen a szőlőfák teljesen összezuzódtak s a gyümölcsfák teljesen levél nélkül állanak. A nagyjában felbecsült kár cca 5—6 millió lejre becsülhető, de a tényleges kár felbecsülhetetlen, mert a szőlőtőkék és gyümölcsfák éveken keresztül sinyleni fogják ezt a jégverést, sőt nagyon sok bele is fog pusztulni.

A kétségbeesett szőlősgazdák és gyümölcsstermelők tanácstalanul állottak s az E. G. E. vezetőségéhez fordultak a tennivalókra vonatkozó útmutatásért. Az E. G. E. vezetősége azonnal a készséggel sietett a zilahi gazdák segítségére azzal, hogy Bartsch Sándor nagyváradi tanár urat, szőlő és gyümölcsszakértőt, a helyszínére küldte, aki miután az összes szőlőhegyeket bejárta és tanulmányozta, a jégverte szőlőket 3 osztályba sorozta és azoknak kezelésére vonatkozólag a következő tanácsokat adta:

Elsősorban és mindenik osztálynál a szőlőknek 1½%-os bordói lével való azonnali permetezését tartotta szükségesnek.

Az olyan szőlők kezelésénél, ahol a jég nemcsak a levélzetet és termést verte el, hanem a szőlőfáját, sőt karikáját is összetörte és azok héját lenyuzta, úgy, hogy azokon ép szemek nem maradtak, a teljes metszést találta célszerűnek, abból a célból, hogy az előtörő új hatások, a tőke életét biztosítsák.

A második osztályba sorozta azokat a szőlőket, ahol imitt-amott egy pár levél is akadt még, de a szőlőfák teljesen sebesek és így a jövő évi termés biztosítására alkalmatlanok voltak. Ennél az osztálynál tanácsolta a jelenlegi termőfa (karika) jövő évre való meghagyását, mert ha a karikán jelenleg levő

hajtásokból 2—3 szem beérik, az ezen beérett szemekből előtörő új hajtásokból termés remélhető jövőre. A megronsolt magfák és karikahajtásoknak 5—6 szemre való visszametésztését ajánlotta. Ahol a jégverte szőlő levélzete elég dus, sőt még egy kis termés is megmaradt, rendes szokásos kezelést ajánlott a tanár ur.

Hangsúlyozta, hogy a jégverte szőlőknek a rendesnél még fokozottabb mértékben való gondos és ápolásszerű megdolgozását feltétlenül szükségesnek tartja és hogy véleménye illetve utmutatása csak általánosságban értelmezendő, mert tulajdonképpen minden egyes tőkét tanulmányozni kell és aszerint kell ápolni, illetve megmunkálni, amint azt a tőke állapota megkívánja.

Az EGE most is mint mindig megmutatta, hogy átérzi hivatásának fontosságát és mindig ott van, ahol a gazdákon kell és tud segíteni.

Szüret előtti munkák a szőlőben.

Szeptember hónapban kevés munkánk akad a szőlőben. A fakó és szürke rothadásra hajlamos szőlőfajtákat (mézes, fehér stb.) leveleit megritkítjuk. A levelek közül leszedjük a fürtre közvetlenül ráfekvőket, vagy amelyek hozzátapadnak. Tartózkodjunk a tulságos lelevelezéstől, mert késleltetjük a termést és na nap-sütéshez hozzá nem szokott fürtök megperzselődhetnek.

A szőlő talaját zsendüléskor gazmentesen porhanyóan tartjuk. Ilyenkor végezzük el az ugynevezett lágyszem alá kapálást, amikor egész szőlőterületünk talaját, — különösen a széleken — úgy munkáljuk el, mint a jó kerti földet, hogy észrevehető legyen a szőlőtolvaj lábnyoma. Tanácsos ilyenkor a tőkét jól kitányérozni, mert így a nap jobban felmelegíti a beérést. A mélyen lelógó alacsony fürtök alól huzzuk el a földet, hogy esős időben ne sározódjanak be. Szeptemberre úgy a permetezést, mint a porzást fejezzük be, mert a kécsi védekezés idegen anyagot juttat a mustba.

Mit tegyünk a gyümölcsfák lehullott leveleivel? Az egészséges levélzet trágya, tehát ezért ássuk be a talajba. A beteg levélzeten sok kártevő tevel át, tehát azért ássuk be, hogy tavasszal meg ne fertőzze a fákat. Vagyis akár egészséges a lombozat, akár beteg, mindenképpen be kell ásni. Mit tegyen az, aki már októberben lombhullás előtt feláss a talaját? Az vagy kapálja be a lombot, ha pedig beteg a lomb, akkor gyűjtse össze és égesse el.

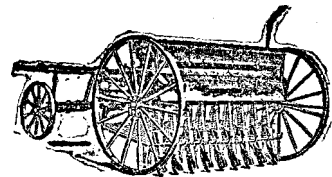
Magszárítás. A frissen szedett mag, mikor még sok benne a vizardalom, erős napon összezsugorodik, sőt csiraképességét is elveszíti. Ezért a virágszárral, vagy más módon gyűjtött magvakat, utóérés végett fedett árnyas és szellős száraz helyen tartjuk a kitisztításig, illetve teljes kiszáradásig.

A fejlett termésben van a legjobb és legtöbb vetőmag. A dinnye, tök, uborka, paprika, paradicsom, csemegetengeri stb. a fejlődés első időszakában fejleszti legszebb termését. Az ilyen jól kifejlett korai termésekben képződik a legjobb vetőmag, amely ősziig tökéletesen beéri. Ezért a magnak szánt termést idejében jelöljük ki és azokat csak teljes megérésük után szedjük le és tisztítsuk ki. A későbbi termés magja ősziig nem képes jól beérni s emiatt a magvak nem lesznek megfelelően csiraképesek és azokból kikelendő növény is gyenge fejlődésű maradhat. A jó mag kemény, acélos és térfogatsúlya mindig magasabb a gyenge minőségűnél.

Vitamindus ujjélandi spenot, igen egészséges nyári főzelék. A közönséges spenot (laboda) a nyári melegben nem termesztendő, mert hirtelen felmagzik. Áttelelésre tavaszi használatra szeptember elején szoktuk vetni. De ha szükséges akkor korán tavasszal is vethetjük. Nyári használatra egyedül az ujjélandi spenot termesztendő, mely késő ősziig folytonosan friss terménnyel szolgál és elég jól értékesíthető, mert kórházak, üdülők és vendéglők szívesen vásárolják. Ugyancsak kedvelt zöldségféle a magánháztartásban is. Magját április elején kell vetni 35 cm. sortávolságra, ritkán. Nagy szegeletes magja nehezen csirázik. Ezért előzetesen ajánlatos 48 órában át állott vízben áztatni. Ha sűrűn kelne, 25—30 cm. távolságra megritkítjuk. Erőteljes, elterülő hajtásokat fejleszt. Használatra hajtáshegyeit 10—12 cm. hosszúságban vágjuk le, ami után még többfelé elágazik. Egynyári növény lévén, őszi elhal, tehát évről-évre kell vetni. Érett magját elhullatja és a következő évben ugyanott sokszor kikél. Azonban helyesebb, ha a magját megszedjük és évenként más és más termékeny talajba vetjük.

A paradicsom szedése és szállítása. Minél érettebb a paradicsom, annál több a cukor és zamatanyaga. Ezek az anyagok, valamint a magas vitamintartalom meleg, verőfényes helyen és természetesen megfelelő nyári hőmérséklet mellett képződnek a gyümölcsben. De az is szükséges, hogy a paradicsom növénye ne legyen sűrű. Tehát a kétáguvá nevelt szárról a hónaljhatásokat egytől-egyig ki kell metszeni, hogy a termés minél jobban ki legyen téve a napfénynek. Nem helyes az az eljárás, mikor a paradicsomérést takaró, levélzetet az érés elősegítése céljából leszedik, mert a levélzet dolgozza fel a paradicsom legértékesebb anyagait. Ha a paradicsomot a háztartásban azonnali felhasználásra avagy befőzésre kívánjuk felhasználni, erre a legérettebb termés a legalkalmasabb. Szállításra azonban akkor alkalmas a paradicsom, amidőn megszinesedik, de kemény még, fontos azonban az is, hogy a paradicsom száraz időben szedessék, mégpedig rövid szárral lemetszve és lehült állapotban, szorosan csomagoljuk a szállítóládába vagy szellős kosárba. A felmelegedett, vagy megsérült hibás, beteg paradicsom, utközben megromlik, értéktelenné válik. Egy-egy kosárba lehetőleg egyforma nagyságú és egyfajta paradicsomot csomagoljunk.

Készüljünk elő az őszi vetési időnyre. A zöldséges kert szezója, már ősziel megindul. Egyes áttelelő növényeket már ősziel el is kell vetni. Így az áttelelő saláta, a spenot, már szeptemberben vetésre, palántálásra kerül. ősziel készítsük elő a talajt a petrezselemmag vetésére is. De az üres területeket is még ősziel a tél beállta előtt trágyázzuk, ássuk vagy esetleg szántsuk fel.

40

Készít és raktáron tart: legújabb rendszerű külföldi anyagból készült **vetőgépeket, ekéket, dobrostákat, szőlőúzókat, szőlőpréseket, mosó- és lekvárfőző rézüstöket.**

Az összes mezőgazdasági gépeknek és azok alkatrészeinek szakszerű javítását vállalja **garancia mellett.**

Holczmann József géplakatos

Carei, jud. Sălaj.

Dr. Szász Pál nagyjelentőségű beszéde a gyalui gazdagylésen.

Gyalu... I. Rákóczi György egykori lak-helye mindössze negyedórányi autójárással húzódik meg Kolozsvártól. A kies fekvésű falu olyan, mintha a havasok gyermeke volna. A házak a völgyben, kanyarodó út mentén épültek fel s magyar, továbbá román lakosoknak nyújtanak hajlékot. A község magyar kiscgazdái elsőnek csat-

Dr. Szász Pál.

lakoztak le az újjászervezett E. G. E. mozgal-mához s azóta is példát mutatnak. Gazdaköre a haladás szellemének intézményesített szerve. Ady Elemér tiszteletes úr igazi faluvezető, kizárólag ezzel magyarázható, hogy becsületos törekvéseiket mindig siker koronázza. A gazdakör elnöki tisztségét Vargha György kiscgazda tölti be, aki-nek egész működését a magyar gazdaöntudat leg-zsebb kifejezésének nevezhetjük.

Zúgnak a harangok s a híveket ércnyelvek szólítják a templomokba. Vasárnap van, de kü-lönben is a gazdanapokat mindenkor az Isten nevében kezdik.

A magyar kiscgazdák ünnepi megnyilatkozá-sára eljött dr. Szász Pál az E. G. E. elnöke, Te-legdy László központi felügyelő, Demeter Béla, Erdélyi Gazda szerkesztője, Seyfried Ferenc egy-leti segédtitkár, Albrecht Dezső és Buzás István Bánffyhunadról, Ady László ref. lelkész Ma-gyarkapusról, Nemes Dezső tiszteletes Magyar-fenesről, Balog Árpád Lónáról, báró Atzél Ede Mezőzárhról, Gallus Viktor, Pinczés Ferenc, Ba-logh Gyula és Ujpáry Árpád stb. Gyaluból. A többségi egyházak képviselőitében megjelent Sta-nescu Ionel hidegszamosi gör. keleti lelkész, a helybeli gör. kath. esperes és Paşca Virgil gör. keleti pap.

Elsőnek Bercsényi Elemér szászfenesi tisz-telendő úr celebrál misét, majd a ref. templom-ban Nemes Dezső szolgált s megkapó beszédé-ben a mai ember és a társadalom életformáival foglalkozott.

Pontosan déli 12-re járt az idő, amikor a gazdanap résztvevői átvonultak az állatkiállítás színhelyére, ahol bő alkalmuk és lehetőségük volt tanulmányozni, hogyan fejlődik a gyalui magyar gazdák állattenyésztési színvonala. Az iskola he-lyiségeit a terménykiállítás töltötte be, ahol min-den egyes bemutatott nemes mag, vagy növény sok-csodálóra talált. A kiállítások megtekintése és a bírálatok elhangzása után a gazdák vissza-tértek a református templomba, ahol Vargha György gazdaköri elnök először üdvözölte a meg-jelenteket, majd a díszközgyűlést megvitótnak nyilvánította és felkérte dr. Szász Pált, hogy tartsa meg ünnepi beszédét.

Az aranykalászkoszorúk, mint szimbólum.

— Isten házában szölok hozzátok, kedves Gazdatestvéreim, — kezdte meg beszédét dr. Szász Pál. — Elöttem függ az aranykalász-korona, mely a gazdának munkáját, szorgal-mának eredményeit, az emberiség kenyere-t szimbolizálja. Gyalu község a nagyvároshoz oly közel, világosan érzékelteti a falu és a vá-ros kapcsolatát. Ott a sok szellemi foglalko-zású ember megszokott mozdulattal nyul a ke-nyérhez és természetesen tartja, hogy az min-dig megvan, fehér és tápláló. Biztos abban, hogy ez a kenyér holnap, holnapután és soha-sem fog hiányozni asztaláról. Ez a biztonság-érzet egyben azt a bizalmat is jelenti, melyet a kenveret megteremtő gazdálkodó iránt érez. Ennek a bizalomnak a letéteményesei vagytok Ti gazdatestvéreim. Ennek a bizalomnak min-dig meg kell és meg fogunk felelni. Annál fo-kozottabban, minél erősebb egyesülésünk ered-ménve, mely tudásban, egymás támogatásában és öntudatos munkában nyilvánul meg.

„Az általunk hirdetett eszmék átmentek a köztudatba.“

— Az utóbbi időkben a gazdanapokon érde-kes jelenségekkel találkozunk. A papok, az Isten szolgálói, a gyűlés megkezdése előtt beszédeikben elmondják az E. G. E., elnökének beszédét, gon-

dolatait, elveszik tőle a szót. Számomra ez a legnagyobb elégtétel, amit csak el tudok képzelni. Mert a valóságban azt jelenti, hogy az E. G. E. mozgalmának átütő ereje van s az általunk hirdetett és terjesztett eszmék átmentek a köztudatba. De ez nemcsak papokkal történik meg, hanem a kispapok összefüveteleken is, ahol a föld egyszerű művelői ugyanezeket a gondolatokat fejezik ki. Gazdatestvéreim megéreztek és tudják, hogy az életük és jövő boldogulásuk kapcsolva van a közösségi munkát jelentő szervezethez, az E. G. E.-hez.

— Két és fél évvel ezelőtt, hittel és szeretettel vállaltam és vállaltuk, hogy a Romániában élő magyar kispapokat beállítjuk a közösségi munkába. Már az első pillanatban látni lehetett, hogy kezdet kezdetéig, összefogva, a közös sors és a munka egységgé fog kapcsolni bennünket, mert a nagy célokat csak így tudjuk megközelíteni és elérni.

— A mi hitünket és elgondolásainkat a cselekvés követte. Ez a munka azonban nem a személyném, hanem a munkatársaké és azé a nagy tábore, amely egy eszme érdekében, tudatosan és önként vállalta az építés gyakran oly küzdelmes munkáját. Ezt a hosszú és megpróbáltatásokkal telített utat csak alázatos szívvel és lélekkel járhatjuk. Most, amikor bejelentem, hogy ma már 30.000 beszerezett magyar kispap alkotja az E. G. E. tábort, azt sem hallgathatom el, hogy most már a közvélemény is többet és jobbat várna tőlünk.

Dr. Szász Pál a továbbiak során azt fejtegeti, hogy milyen könnyű a cselekedetekről és a munkáról beszélni. A valóságban sokkal több időt és ideget igényel, mint amennyivel egyes emberek rendelkeznek. Az ország magyarul falvaival fenn kell tartani az állandó és szerves közösségi kapcsolatokat. Ennek a munkának a fontosságát és szükséges voltát minden E. G. E. tagnak éreznie kell és mindnyájunknak vállalnunk kell önként és lelkesedéssel. Az E. G. E. vezetőse iránti bizalomnak az a kifejezési formája, hogy minél többen tömörüljenek. Mert az E. G. E. az a közösségi forma, amelynek a keretei között és szellemében nincs megkülönböztetés gazda és gazda között. Mindnyájan magyarok és földből élő emberek vagyunk, függetlenül attól, hogy hány holddal és állattal rendelkezünk. Mindig és mindenkor becsülettel és odaadással akarják szolgálni a magyar gazdatársadalom érdekeit.

A minduntalan helyeslésekkel fölbeszakított beszédét az E. G. E. elnöke a következő szavakkal folytatta:

Az elért eredmények köteleznek.

— Nap nap vesszük kézhez a különböző vidékek termésküldéseit. Azt olvassuk, hogy sok helyen, ahol gazdatestvéreink meghallgatták tanácsainkat, komolyan tanultak és ne-

mes vetőmagban részesültek, 2—3—4 mázsával több búzát csépeltek kat. holdanként. Ez a tény ébren kell tartsa gazdatestvéreinkben azt a gondolatot, hogy ők az E. G. E.-nek tagjai s az elért eredmény kötelezi őket valamire. Mindenekelőtt arra, hogy tovább kell dolgozni és egyben felhívni többi gazdatestvéreinknek a figyelmét is, hogy érdekeink képviselőre és helyzetük kedvezőbb alakulására ott áll az E. G. E. s csak tőlük függ, hogy követik-e az élet törvényszerűségeit és az idők parancsszavát? Ilyenformán nemcsak az egyén és a magyar gazdatársadalom, hanem a nemzetgazdaság is tekintélyes értékgyarapodásban részesül.

A gyermekek különbek kell legyenek a szülőknél.

— Az alkalom tehát megvan arra, hogy bekapcsolódjunk a mozgalomba, s nyugodtabb életlehetőségek megteremtésével gyermekeinknek olyan jövőt biztosíthatunk, hogy erkölcsileg és anyagilag gyarapodva, különbek lehessenek a szülőknél. A fejlődésnek azonban nemcsak súlyban, hanem a lelki mélység szempontjából is értéket kell jelentenie. Öntudatra van szükség, mely irányítja az embert és sugalmazza, hogy mit csináljunk, mit kell tennünk önmagunkkal, nemzettestvéreinkkel, gyermekeinkkel és országunkkal szemben.

— Mi politikával soha nem foglalkoztunk és nem foglalkozunk. Kötelességünk azonban, hogy gazdasági kérdéseinket megvitassuk. Ismernünk kell a helyzetünket, hiszen ezek alakulásától függ a mi életünk is.

A tisztességes munka elismerése.

— Tevékenységünk a helyzetek alakulásától függ. Éppen ezért el kell mondanom, hogy nagyon sok tervünk van, amit nem tudunk még megvalósítani. Szó van a gazdaköri elnökök kiképzéséről és más számos akcióról. Nehézségekkel találoztunk, de mindig tudatában voltunk annak, hogy a szívós és kitartó munkával elismerésben és megbecsülésben részesülünk. Ófelsége, a király viharos időkben biztos kézzel vezeti országát és nagy munkájában élénk figyelemmel kíséri ez ország valamennyi lakósaainak életét. Abban a megtiszteltetésben részesültünk, hogy meghallgatta előterjesztésemet, letárgyaltatta a minisztertanácsal és ennek következtében a hivatalos lap augusztus 4-iki, 178. számában megjelent minisztertanácsi napló 28. szakasza biztosítja az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet szabad működését, alapszabályainak keretei és korlátai között. Ime két és félévi szünni nem akaró tisztességes munka eredménye; a legilletékesebb helyen is meglátták a mi becsületes célokért küzdő, nehéz építő munkánkat.

„Megbecsüléssel fogadunk minden tisztaszándéku embert...”

Pedig amikor elindultunk ezen az uton, sokan voltak, akik félreálltak, onnan nézték, hogy mit csinál az E. G. E.? Mi senkit nem csalogattunk magunkhoz, vártuk, hogy önként jelentkezzenek. De most már érkezett az ideje annak, hogy azokhoz forduljunk, akik még oldalról nézik az E. G. E. munkáját.

— Vizsgálják meg azt, amit láttak és hallottak, mert mi megbecsüléssel fogadunk minden tisztességes szándéku embert. Megyünk előre és szervezkedünk és akik félreállanak, azok természetesen el is maradnak. Az összes belső és külső adottságok meg vannak ahhoz, hogy a gazdatársadalom fejlődési vonalát biztosítottak lássuk.

A mi szeretetünk az anyaföldben gyökerezik.

— A mi szeretetünk az anyaföldben gyökerezik. Abba a földbe, amely őseink porait zárja magába. Nekünk a föld csak addig jelent holdanként 10—20.000 lej értéket, s csak addig képez forgalmi értéket, amíg bevágtuk az ekevasat. Azután ez a hazánk, ez az életünk, létalapunk, nekünk és gyermekeinknek, utódainknak. A magyar gazda fajszerepéhez, hitéhez és kulturájához való ragaszkodása épen olyan erős kell, hogy legyen, mint az ősi göröngyökhöz való hűsége, amelyért pedig a történelem során gyakran életét is föláldozta. De ha végignézzük a földjeinken, azt látjuk, hogy a szomszédságban román és szász emberek dolgoznak, hogy a megélhetésüket biztosítsák. Ezzel a két néppel együtt csináltuk a multban Erdély történelmét, — tehát békében, kölcsönös megbecsülésben és egymást értékelve, kell hogy a jövőben is együtt éljünk.

— A föld számunkra az életet jelenti, amely teljesen azonos a család fogalmával.

— Ha ezeket a szempontokat tartjuk irányadónak és általánosságban, egyetemesen érvényesülni fognak, akkor senki nem mondhatja azt, hogy itt, őseink földjén, nem tudunk megélni.

— Addig nem jelentkezünk új programmal, míg a már felfektetett terveket meg nem valósítjuk. Gazdatestvéreimnek az a kötelességük, hogy valamilyen formában fogják meg azoknak a kisgazdáknak a kezét, akik még nem tagjai az E. G. E.-nek és hozzájuk magukkal az érdeklődő munkához.

Dr. Szász Pál rendkívül figyelemreméltó beszédét az alábbi szavakkal fejezte be:

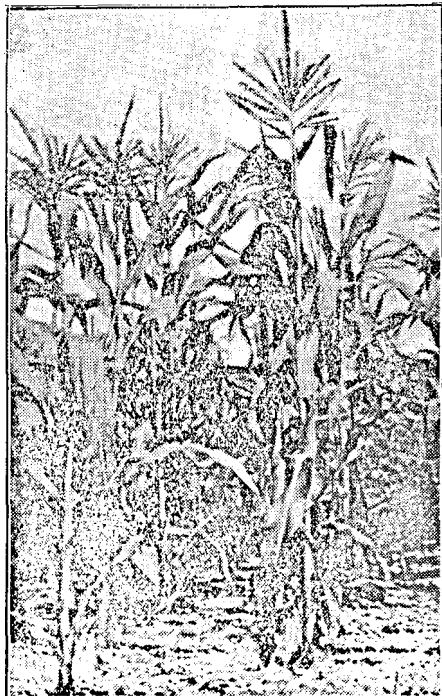
— A magyar gazdának nemcsak arra kell törekednie, hogy a mai igényeit ki tudja elégíteni, hanem arra is, hogy anyagi és szellemi örökségét a gyermekei élvezhessék, hadh lassák a gyermekek, hogy nyitva vannak az érvényesülés becsületes utjai. Boldog volnék és nyugodt lehetne a magyar kisgazdatársadalom akkor, amikor létkérdéseinek tárgyalásánál az

asztalnál ülnének az olyan fehér inges és kék lajbis kisgazdatestvéreink, mint akik ezt a gyönyörű gyalui templomot, Istenhez szárnyaló imáikkal megtöltötték.

Az elnöki beszéd után Telegdy László a pillangós növények mezőgazdasági fontosságáról, Seyfried Ferenc „Mit és miért termeljen a Gyalu vidéki kisgazda” címen, Albrecht Dezső ügyvéd a kisgazda jogvédelemről tartottak magvas előadásokat. Báró Atzél Ede a távollevő gróf Bethlen Gábor helyett a műtrágya fontosságát ismertette. Ady Elemér ref. lelkész pedig megható szavakkal zárta be a diszközgyűlést.

Déli 3/3 órakor a gazdanap többszáz főnyi közönsége közebén vett részt. Az ebéd alatt számos kisgazda meleg hangú beszédekben üdvözölte az E. G. E. elnökét, aki meghatódva mondott köszönetet.

Ezután Bercsényi Elemér szászfenesi róm. kath. plébános emelkedett szólásra és lelkes hangú gyönyörű beszédben fejezte ki örömét úgy a maga, mint a faluja népének nevében afölött, hogy az E. G. E. elnökét körükben tisztelhetik. Biztosította őt határtalan ragaszkodásukról és szeretetükről. A közebéd alatt Pinczés Ferenc karnagy vezényletével a gyalui vegyes dalkör szebbnél szebb magyar népdalokat adott elő. A közebéd után az E. G. E. kiküldöttjei meleg bucsut vettek a gyalui gazdaközönségtől, látogatást tettek Vargha György gazdaköri elnökénél és már estére járt az idő, amikor Gyalut elhagyták.

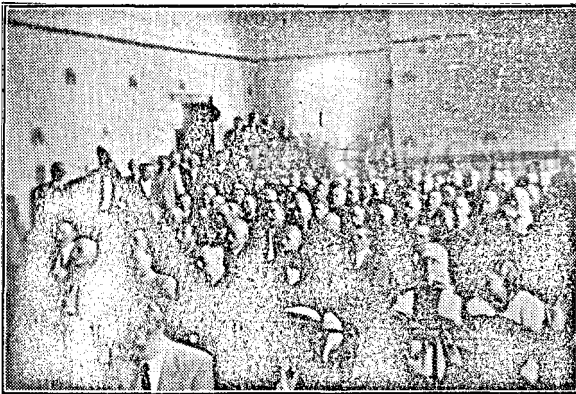
Eredeli nemesített „Putyi” tengeri.

Meg kell valósítsuk a mi célkitűzéseinket, — mondotta az E.G.E. elnöke Bánffyhunyadon.

Aug. 21-én Kalotaszeg magyar gazdatársadalma az EGE átszervezése óta immár második összejövetelét tartotta. A bánffyhunyadi gazdakör Buzás István vezetése és Albrecht Dezső komoly támogatása mellett, ismételten bizonyosságot tett életképessége mellett. A vasárnapi gazdanapra eljött dr. Szász Pál az EGE elnöke, Telegdy László központi felügyelő, Szász Ferenc kerületi felügyelő, Demeter Béla a Gazda szerkesztője, Seyfried Ferenc segédtitkár Szilágyi Ferenc Aranykúti és Binder Albert szováti földbirtokosok.

Népes gazdagyűlés.

A gazdanap templomozással vette kezdetét és utána a hallgatóság a Tigris-szálloda nagytermébe vonult. A nagy kisgazda tömeg soraiban ott láttuk Buzás István gazdaköri elnököt, Albrecht Dezső ügyvédet, dr. Buzás Lajos, stb. Stanaról,

Bánffyhunyadi gazdanapon a közönség dr. Szász Pál beszédét hallgatja.

Kós Károly, Szentimrei Jenő és Bene István családjaikkal jelentek meg. Gyaluból Gallus Viktor földbirtokos, Sárvárról Pócs Ferenc tanító, Továbbá a sanerai és saulai gazdakörök és a környező magyarlakta falvak népes küldöttségei.

A hatóságok képviselőiben dr. Andrei Alexandru polgármester, Vertan Alex. kapitány, a rendőrség parancsnoka és Dávid agronom jelentek meg.

Buzás István, a gazdakör elnöke meleg szavakkal üdvözli dr. Szász Pált, az EGE elnökét.

— Az elvetett magot jöttek felülvizsgálni — mondotta. — Látni akarták, hogy miképpen kel ki. Kérem az Isten áldását az EGE munkájára éppen úgy, mint amikor a kisgazda ekéjét a földbe akasztja s levett kalappal az Isten nevében kezdi meg nehéz munkáját.

Az elnöki megnyitó beszéd után dr. Szász Pál azzal kezdi fejtegetéseit, hogy a magyar gazda a magánéletben és a közösségi munkában Isten nevében lát hozzá az alkotáshoz, de a második szava

mindig a királyé, aki szeretettel fordul a földművelő társadalom felé. Beszédét így folytatja:

Minisztertanácsi napló biztosítja az EGE működését.

— Az EGE keretei között nincs helye a politikának. Kötelességemnek tartom azonban a kisgazdatársadalmat tájékoztatni az utóbbi hónapok belső eseményeiről egészen addig, amikor Őfelsége a király elhatározta, hogy napirendre tűzi a kisebbségi kérdést.

— E fontos eseménnyel kapcsolatosan felszólítások történtek arra nézve, hogy népünk jogos kívánságai előterjesztessenek. Azok között, akik ilyen előterjesztésekre szolgáltattak fel, szerény személyem is szerepelt. Igyekeztem gazdasági téren jogos kívánságainkat felsorolni. Azóta a kormány részéről bizonyos lépések történtek. Kisebbségi kormánybiztosságot állítottak fel és a hivatalos lap augusztus 4-i. 178. számában megjelent minisztertanácsi napló 28. szakasza biztosítja az EGE alapszabályainak keretein belül való szabad működését. Felénk fordult ezek szerint az Uralkodó szeme és az EGE mint törvényesen elismert szerv folytathatja tevékenységét.

— Önkéntelenül adódik a kérdés, hogy ebben az új helyzetben milyen kötelezettségek hárulnak ránk? Röviden annyit kell mondanom, hogy eleget kell tennünk annak a feladatnak, amit szolgálatképpen vállaltunk.

— Meggyőződéssel és hittel kell, hogy megvalósítsuk összes célkitűzéseinket. A munka árán mindenkinek tudnia kell, hogy az országnak van egy magyar nemzetkisebbsége, mely csak tiszta megbecsülést és komoly érdeklődést érdemel. Olyan kisebbség ez, amelynek a súlyát egyetlen vonatkozásban sem lehet letagadni.

A továbbiak során a következőket mondotta:

— A kisebbségi helyzetünk sok érdekes tanulságot rejt magába. Nemzettársadalmunk fejlődési

Bánffyhunyadi gazdanap. Templomozás után. Dr. Szász Pál a festői népviseletű lányok csoportjában.

vonulatát az élniakarás és az alkotás szelleme hatja át. Senki nem tagadhatja le, hogy a néhány év előtti helyzethez viszonyítva a mai nyilatkozatok a hitet és reményt sugározzák ki. Mindig azt hirdettük, hogy nyílt és őszinte munkával, céltudatos tevékenységgel, de főleg szervezett nemzetársadalommal boldogulni fogunk.

— Elsősorban a jövőre, a megmaradásra kell gondolnunk s már a gyermekek nevelésénél vigyázzunk arra, hogy mire tanítjuk őket. Egészséges, öntudatos, életszemlélet, szívós és komoly munkabírási nélkül hiába minden próbálkozás.

— A mi életünk az itteni röghöz van kötve s ezt mindnyájunknak tudnunk kell.

— Hála a Mindenható Istennek, hogy azok az eszmék, amelyeket hirdettünk s amelyek ma valamennyi magyar gazdatestvérünket áthatják, általánosságban is kezdenek gyökeret verni.

— Vannak, akik a ma legfontosabb kérdéseit azzal intézik el, hogy „várjuk, mit hoz a jövő?” Mi a várakozási álláspont helyett a becsületos munkánkat állítjuk oda. Kulturánk s összes népi vonásaink megőrzésével arra törekszünk, hogy a magyar kisgazdatársadalom kedvezőbb szociális helyzetbe jusson. Az eredményekhez azonban kemény és nehéz út vezet s éppen ezért nem jelentkezhettünk minden nap új eszmékkel. Az a kötelességünk, hogy a már kitűzött céljainkat megvalósítsuk. Lelkiileg elég erősek vagyunk ahhoz, hogy a megkezdett munkát be is fejezhessük. Ragaszkodást és összetartást kérek, de nem számomra, hanem az ügynek, hogy a munkánkban soha, egy pillanatig se álljon be törés.

Szakelőadások.

Az elnöki beszédet nagy éljenzés követte, majd Seyfried Ferenc szólészeti szakelőadása következett. Szilágyi Ferenc földbirtokos, az EGE egyik lelkes vezető tagja, növénytermesztési kérdésekről beszélt nagy tetszéssel. Szász Ferenc felügyelő a nemes búzafajtaról tartott előadást. Buzás István elnök megköszönte az EGE elnökének és vezető tisztviselőinek, hogy eljöttek és nagyjelentőségű előadásaikkal szolgálják a nép érdekeit.

Ebéd után Telegdy László közp. felügyelő rövid beszéddel nyitotta meg egy egész esztendő vevéjétes munkáját bemutató rendkívül színvonalas mezőgazdasági kiállítást. A falakat gyönyörű varrottások díszítették. Az állatkiállítás szintén a komoly állattenyésztési törekvéseket szemléltette. Az EGE a kiállítóknak több érmet és oklevelet osztott ki.

Módosították a búzaértékesítő rendeletet.

Lapzártakor értesültünk, hogy a kormány legfelsőbb gazdasági tanácsa, a búza legalacsonyabb árára vonatkozólag fontos, újabb határozatot hozott.

Ezideig a 77 kg. hektoliter súlyú és 3%-nál több idegen magot nem tartalmazó búzát márként 400 lejnél olcsóbban vásárolni tilos volt. Az újabb határozat szerint, a jövőben csak annak a búzának az ára nem lehet alacsonyabb 400 lejnél mm.-ként, amelynek a minősége eléri az idei évben termelt búzák középminőségét, azaz a 80—81 kg.-os hektolitersúlyt és 2%-nál több idegen magot nem tartalmaz. Az ilyen minőségű búzáknál gyengébb minőségűek szabad kereskedelem tárgyát képezhetik.

A legfelsőbb gazdasági tanácsot az intézkedés meghozatalára a külföldi buzaárak nagy esése kényszerítette.

50%-os kedvezménnyel lehet Kolozsvárra utazni augusztus 31-től szept. 5-ig. Az EME az EGE-vel karöltve szeptemberhó 1—5. napjain rendezi méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítását, mely alkalomból a CFR 50%-os utazási kedvezményt engedélyezett a vidékről Clujra utazók számára. Az utazáshoz igazolvány nem szükséges. Clujra egész jegy váltandó és a visszautazáskor a vasuti jegypénztárnál lebélyegzett a kiállítás belépőjegy felmutatása mellett, így az utasok ingyen mehetnek vissza a kiindulási állomásra.

Melichar vetőgépek árai az E. G. E. tagjainak!

Unikum-Drill (kanalas vetőgép)

12 s. 4 ^{1/2}	— — — —	Lei 15.257'—
14 s. " "	— — — —	" 16.300'—
16 s. " "	— — — —	" 18.000'—

Mignon-Drill (tolóhengeres vetőgép)

11 s. 4	— — — —	Lei 13.000'—
13 s. 4	— — — —	" 14.000'—

Sziveskedjenek szükségletüket azonnal fejezteni, mert csak addig érvényes, míg a készlet tart.

Fizetés: 6000'— lej előleg, a fennmaradó összeg utánvétellel. — Szállítás azonnal.

„Mezőgazdák” Kereskedelmi Részv.-társaság fiókja Brassó, Str. Voevodul Mihai 11.

A téli gazdasági tanfolyamok.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet már foglalkozik a téli gazdasági tanfolyamok kérdésével. Szükséges tehát, hogy idejében tudja a tanfolyami kérések helyét és pontos számát. Éppen ezért ezúton kérjük fel gazdaköreinket, hogy a tanfolyami igényléseket mielőbb jelentsék be.

Az E. G. E. központja.

Az ODVOSI 241-es számú

nemesített őszi búza eredeti vetőmagja megrendelhető az

Odvosi Növénytermesztési Gazdaságban

u. p. Conop, Arad megye.

Mezőpanit lélekemelő gazdaünnep.

A mezőpaniti fejőverseny.

Mezőpanit 14 km-nyi távolságra húzódik meg Marosvásárhelytől s aránylag kicsiny határa 2000 magyar lelket tart el. 30 évvel ezelőtt alakította meg gazdakörét, mely a község életében felbecsülhetetlen szerepet tölt be. Heteken át készülődtek, hogy az augusztus 14-re kitűzött 30. évfordulót méltó keretek között ünnepeljék meg. Ennek a mintagazdakörnek a működését messzi vidékek gazdái is ismerik és ezzel magyarázható, hogy közel 2000 székely gazda vonult fel. Mindnyájan tudták, hogy az EGE mozgalma nem egy emberé, vagy egy vidéké, hanem az egész romániai magyar gazdatársadalomé. Az EGE elnöksége örömmel tett eleget a gazdakör meghívásának s az ünnepségen megjelent dr. Szász Pál, az EGE elnöke, akit útjára Telegdy László központi felügyelő, Szeghő Dénes állattenyésztési felügyelő, Szász Ferenc kerületi felügyelő, Orosz Károly segédfelügyelő, Demeter Béla a Gazda szerkesztője és Seyfried Ferenc egyleti segédtitkár kísérték el, továbbá Mikó László a Földműves Szövetség elnöke és Angli Balázs szövetségi igazgató. Az E. G. E. elnökét a község határában a díszkapunál Váradi Albert a falu alkotó munkájáról ismert papja és Gál József, a gazdakör elnöke üdvözlötték. A hatalmas kisgazda tömegén kívül a gazdanapon nagyon sok környékbeli birtokos pap és tanító jelent meg. A marosmegyei gazdakörök közül nagyszámu küldöttségekkel képviseltették magukat: Koronka, Gernyeszeg, Székelykeresd, Szentlászló, Szentháromság, Szentgerice, Bac-kamadaras, Szabéd, Mezőzám, Mezőmadaras, Mezőbánd, Bergenye, Fekete, Teke, Vajda-Szentlászló. Udvarhely-megyéből pedig Fiátfalva, Székelyszenterzsébet.

Meg kell említenünk, hogy még Csik-megyéből is jöttek székely gazdák, Sajgó József szárhegyi birtokos vezetésével.

A fejőverseny

A gazdanap fejőversennyel vette kezdetét, ami több száz ember feszült érdeklődése mellett zajlott le. Az első díjat Nagy József Ferenc kapta meg, akinek a tehenétől 4 perc alatt 7 és fél $\frac{3}{4}$ liter tejet fejtek. A második díj a Vajda Dezsőé, (Szentkirály) és a harmadik a Gál Sándoré.

Az állatkiállítás

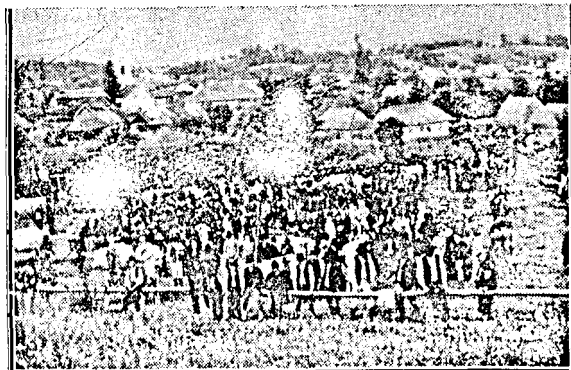
A verseny után hatalmas gazdatömeg megtekintette az állatkiállítást, amelyre rengeteg gyönyörű állatot hajtottak fel. Panit fáradhatatlan magyar gazdái bebizonyították, hogy az állattenyésztés terén bármelyik vidékkel felveszik a versenyt.

Az állatkiállítás bíráló-bizottsági elnöke Szeghő Dénes volt. Tagja Telegdy László, jegyzője Seyfried Ferenc. A lovak és csikók csoportjában felhajtottak 30 drb.-ot. Bírálók: Dobránszky Dezső, Nagy Gábor és Sikó József. Aranyérmert kapott Máté Gergely, ezüstöt Sikó Jani, bronzot Csobán Miklós, oklevelet Somorai Dénes, Vajda István, Zajzon Gyula és Barthos Gábor. Tehenek csoportja: 35 állat. Bírálók: Szász József, Szekeres János és Barabási Gergely. Aranyérmert kapott Izsák János, ezüstöt Gál Sándor Jánosé, bronzot Váradi Albert. Okleveleket pedig Máté Gergely, Somorai Dénes, Gál Salamon, id. Máté Gergely, id. Jánosi Sándor, Kovács József és Nagy Ferenc Sándor. Bikák csoportja: 60 drb. állat. Bírálók: Orosz Károly, ifj. Máté Gergely és Zajzon Jenő. Oklevelet kapott bikatartásért a székely birtokosság Vanda nevű bikájáért. Ezüst érmet tenyésztésért Kovács Miklós Haró községbeli gazda. Üszők csoportja: 52 drb. állat. Bírálók: Sajgó József, Fodor Endre, Barabási Antal. Aranyérmert kapott Adorján Antal, ezüstöt Nagy József, oklevelet Kovács Márton Péteré, Kovács József Mihályé, Gál Sándor, Sándoré, Nagy Lőrinc és Ciula Zaharia. Sertések csoportja: Bírálók: Limbășan örnagy, Zajzon Gyula, Sikó Sándor, ezüst érmet kapott Nagy Lajos. Okleveleket: Pete Gyula, Kovács Sándor Tamásé, id. Gáll Domokos.

Dr. Szász Pál az E. G. E. elnöke örömmel állapította meg, hogy a gazdaköri élet az állattenyésztés terén is további komoly reményekre jogosít. Elismerését fejezte ki a gazdáknak okszerű állattenyésztésükért. Az állatkiállítás után a gazdák Istentiszteleten vettek részt. Az Igét Váradi Albert hirdette, aki 25 éve megszakítás nélkül építi újjá lelkileg és anyagilag ezt a szép magyar községet.

Előadások és terménykiállítás

A templomozás befejezésével a terménykiállítás megtekintésére került sor, melynek keretében Telegdy László központi felügyelő foglalkozott az E. G. E. nemes vetőmagterjesztő akciójával, különös tekintettel a Panitnak juttatott

A mezőpaniti gazdanap állatkiállításának egyik része

buzára és Gül-baba vetőmag burgonyára. Amint mondotta, — az eddigi kísérletekből megállapítható, hogy a vetőmag akciót mindenütt a legteljesebb siker koronázta és épen ezért a jövőben az E. G. E. szélesebb alapon akarja lefolytatni.

A terménykiállítás bíráló bizottsága Szász Ferenc elnökletével a következő határozatot hozta: aranyérmét kapott Zajzon Gyula, ezüstöt Nagy Gy. Sándor, bronzot Barabási József Lajosé. Oklevelet kaptak: dr. Czákó József, Barthos Gábor, Sikó L. Gyula, Somorai Dénes, Nagy József, Nagy Lajos és Bartha Samu.

Oklevelet kaptak: Cozma János, Sikó István, Sikó János, Gál Sándor, Nagy János, Izsák János, Bartha Sándor, id. Kovács Tamás, Kovács Mihályné, Barabási János, Kovács Béla, Tökés László, Tökés István a Jánosé, Sikó Gergely, Barabási G. József.

A terménykiállítás után Szeghő Dénes az E. G. E. állattenyésztési felügyelője tartalmas előadásban ismertette az állattenyésztési szindikátusok jelentőségét. Megállapíthatta, hogy Panit különösen alkalmas volna a beszerzésre. Ilyen értelemben felhívást is intézett a gazdákhoz. Seyfried Ferenc a hallgatóság nagy figyelmébe közepette mutatta be a lucerna svéd módon történtő szárítását. Szász Ferenc E. G. E. felügyelő értékes beszédében a különböző buzafajtákkal foglalkozott.

Ezzel a délelőtti program befejezést nyert és a gazdák a népházban közeledően vettek részt.

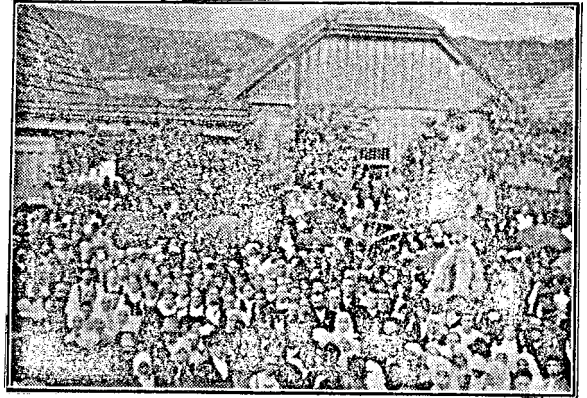
Ünnepi felvonulás

A paniti gazdakör d. u. 3 órakor valóságos élményszámbamenő meglepetéssel lépett a nyilvánosság elé, dr. Szász Pál elnök előtt gyönyörű felvonulás ment végbe. Elsőknek a székely aratólányok és legények gyönyörű csoportja vonult el teljes ünnepi díszben sarlókkal és kaszákkal. Négy gyönyörű tehén által huzott ekét hajtottak el és a gazdák a falu hagyományos köszöntésével üdvözölték az elnököt. Majd a székely lányok és legények, éneklő festői arató csoportja vonult el, akik előtt Bartha Lajos székely gazda haladt fején óriási buzakoszorúval. Utának négy ökör által huzott székér következett, amelyen szépen feldíszített asztal körül éneklő és mulatozó lányok és legények ültek. A menetet a gazdakör gépeinek csoportja zárta be. Kitűnő karban lévő vetőgép, tárcsásboronák és utoljára négy traktor által vontatott hatalmas cséplőszekrények. A menetet mindvégig meleg ünneplésben részesítették, amely visszafordult és Bartha Lajos a buzakoszorúval dr. Szász Pál elé lépett: „Tisztelt Gazd Uram“ megszólítással az évszázados székely arató verssel köszöntötte, amire ugyancsak versben Kovács Ferenc székely gazda válaszolt.

A diszközgyűlés

Már délután 5-re járt az idő, amikor Gál József, a gazdakör elnöke a népház udvarán meg-

nyitotta a diszközgyűlést. Megfelelő befogadó képességű helyiség hiányában a gyűlést a szabad ég alatt kellett megtartani, de közben megeredt az eső, mely a késő esti órákig szakadatlanul zuhogott. Megható és egyben megkapó látvány volt, amit közel 2000 gazda másfél óráig állt a

Mezőpaniti gazdanap résztvevőinek egy csoportja. Arató legények és leányok fevonulása.

szabad ég alatt zuhogó esőben és hallgatta a szónokot. Ez a magatartásuk újabb fényes bizonyítéka annak az öntudatnak, amit képviselnek. Gál József megnyitó beszédében rámutatott arra, hogy becsületes munkával elértek a gazdakör fennállásának 30 éves évfordulójához, amit csak tanulással s összetartással érhettek el, mert ebben rejlik a tulajdonképeni erő. „Vigyázzunk arra, — mondotta — hogy az elődeink által ránk hagyott örökséget becsülettel és tisztességgel megőrizzük!

A helybeli énekkarok a Királyhimnuszt intonálták és közben Kádár tanító és Barthos Gábor vezetésével szebb és szebb népdalokat énekeltek.

Harminc év története

Barthos Gábor, aki igazán példátmutató lelkes faluvezető s időt és fáradságot nem kímélve, dolgozik gazdatestvérei érdekében, ismertette a gazdakör történetét, amelynek minden

Fajtiszta,
fajazonos, szavatolt csiraképességű
eredeti erfurti, hollandiai és dániai

Főzelék
Zöldség
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa

MAGVAK

„TRIFOLINO“

magtermelés és magkereskedés

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38. szám.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Arjegyék ingyen.

A GAZDA VAGYONVÉDELME

A TÉGLAVÖRÖS-

SZINU

PORZOL

HASZNÁLATA,
VETŐMAGJÁNAK ÜSZÖG-
MENTESÍTÉSÉRE ÉS TERMÉSÉ-
NEK FOKOZÁSÁRA.

**VÁSÁRLÁRLÁSI JELSZÓ: „PORZOL-I KÉRJÜNK“
„PORZOL-I KAPJUNK“**

egyek mozzanata egy darab téglát a falu jövőjének építésénél. Megemlékezett nemes elődjéről, akik megvetették az alapját a falu boldogulásának. Beszédéből kiderült, hogy a gazdakörnek milyen gyönyörű vagyona van s tagjainak száma már közel jár a százhoz.

1936-ban — folytatta beszédét — olyan fordulat következett be, amit soha nem fogunk elfelejteni. Az E. G. E.-et átszervezték és gazdakörünk nyomban belépett tagjai közé. Fejlődési vonalunk itt magasra szökött és rövid két év leforgása alatt az E. G. E.-től már több mint két vaggon búzavetőmagot kaptunk cserébe, tanfolyamot rendezett és legutóbb egy újfajta nemes burgonya vetőmaggal látott el. Isten után ezért dr. Szász Pált illeti köszönet és elismerés.

Beszél az EGE elnöke

Az E. G. E. elnökét, aki zuhogó esőben beszélt, nagy ünneplésben részesítették.

— A mai nap feledhetetlen élmény marad mindnyájunk számára. Amit itt láttunk, az csak a legnagyobb megnyugvással tölthet el. Meg-megállani 30 év gazdamunkájának határmeggyéjénél és megállapítani azt, hogy Panit székely gazdái tudják, hogy rájuk milyen kö-

telezettségek hárulnak. Minden egyes cselekedetükkel, de elsősorban a gazdaköri összefogással és annak munkájával gyermekeik jövőjét építik. Ime az E. G. E. munkája legszebb igazolása s bizonyítéka annak, hogy csak szervezeten, öntudatosan és egymást segítve haladhatunk azon az úton, amit a történelem számunkra kijelöl. De tudják meg a paniti gazdák, hogy a szervezetség terén nem állanak egyedül, mert immár 30.000 beszervezett gazda vallja, hogy öntudatlan és közös munkában van az erő.

Beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Adja az Isten, hogy a paniti gazdakör példát mutasson s folytassa építő munkáját.

Mikó László a marosmegyei gazdakörök nevében gyönyörű beszédben üdvözölte a jubiláló gazdakört. Atzél Ede felszólalása után Zajzon Gyula verseket szavalt nagy sikerrel. A dalkörök viszont énekszámakkal gyönyörködtették a hallgatóságot. A gazdanapot Váradi Albert lelkes megható beszéde zárta be.

Dr. Szász Pál az esti órákban hagyta el Panitotskisérrel útközben látogatást tett Pálffy Jenő haróci gazdaságában, illetve vendégszerető házában.

A második mérai gazdanap.

A mérai gazdanapon megjelent dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke, Telegdy László, központi felügyelő, Szász Ferenc kerületi felügyelő, Szeghő Dénes, az E. G. E. állattenyésztési felügyelője, Orbán Julia női háztartási tanfolyami előadónő, Demeter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője, Seyfried Ferenc egyleti segédtitkár stb. stb. A környező, de a távolabbi magyarlakta falvakból is tömegesen jöttek el, hogy jelenlétükkel bizonyítsák az összetartás fontosságát.

A vendégeket idősebb Szabó Dénes a község lelkes papja, Horváth György, a gazdakör elnöke fogadták. Gyaluból Ady Elemér lelkész vezetésével vonultak fel a gazdák. Magyarkapusról Ady László tiszteletes ur érkezik népes küldöttséggel. A Kiskapusiak élén Vince Peti István gazdaköri elnök halad, a daróciákat Czira Bálint ref. lelkész hozta. Lónáról Krasznai György hegyi jött el. Az ünnepségek megkezdése előtt Isten-tisztelet volt és a templomot zsúfolásig megtöltötték a hívek. Az orgonánál Tamás Gyula ny. ig. tanító ült. Id. Szabó Géza lelkész ünnepi áhitatban mondja el prédikációját, amelynek minden egyes szava a hit és az erkölcs nevében jelöl utat.

A templomozás után a gazdák az iskola udvarán gyülekeztek, ahol Szabó Géza üdvözlő szavai után Horváth György, a gazdakör elnöke emelkedik szólásra.

— Olyan nap derült ránk, — kezdi beszédét, — amelyre mi erőtlenség és szerény kisgazdák csak hálával gondolhatunk. A mi kicsiny gazdakörünk tulajdonképpen 1936-ban alakult meg az újjászervezett E. G. E. irányítása és vezetése mellett. S azóta komolyan dolgozunk.

— Hálás szívvel gondolunk az E. G. E. vezetésére, mely egy pillanatig sem hagyott el bennünket s amely a jövőben is irányítani és vezetni fog. Szívünk teljes melegevel köszöntöm a körünkben megjelent elnökünket, dr. Szász Pált és munkatársait.

Horváth György szavai után Vargha György a gyalui magyar gazdák üdvözlését tolmácsolta. Krasznai György a lónaiak nevében szóló kihangsúlyozva, hogy a kisgazdának két olvasmánya lehet: a biblia és az Erdélyi Gazda. Mert az egyik hitét és a másik gazdatudományát terjeszti. Vincze Peti István a kiskapusiak nevében jelentette ki, hogy mindig öröm számukra, ha szeretett elnökük körében lehetnek. Czira Bálint daróci pap hiszi, hogy ezzel a munkával jobb napok virradnak a magyar falura. Ady László magyarkapusi lelkész a következőket mondja:

— Eljöttünk, mert bizonyítani akartuk, hogy a magyar falu lakói és földművesei egyek vagyunk és összetartunk, függetlenül attól, hogy Transylvánia milyen vidékén lakunk. Jöttünk, mert járjuk az utat, amit az E. G. E. vaskezü elnöke számunkra megmutatott és követni is fogjuk. Adja Isten, hogy munkáját áldás koszorúzza.

Dr. Szász Pál ünnepi beszéde

Az E. G. E. elnöke elmondta, hogy a Gazdasági Egylet munkáját mindig Isten nevével kezdik és végzik. Ezért jönnek most a templomból és ezért imádkoznak más vidékeken kath. vagy unitárius templomokban, mindig olyanokban, amilyen vallásuk a kisgazda testvérei. A magyar gazdák második szava a Királyé az ország első mezőgazdáé, akik legfőbb lelkitüzését a kisgazdatársadalom felemelése képezi.

Beszédét így folytatta:

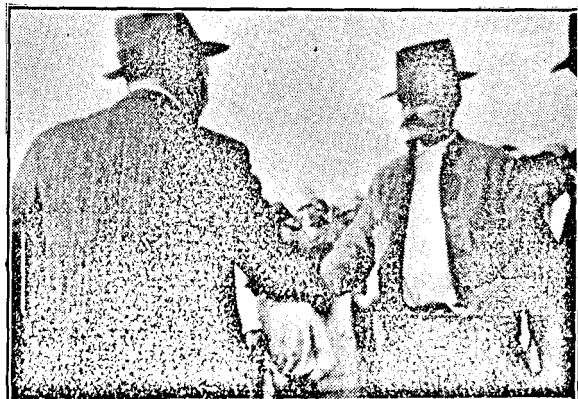
— Mindig hangsúlyoztam, hogy a magyar gazdatársadalom munkája, alkotó készsége csak megbecsülést érdemel. Életükkel a nemzetüknek, a társadalomnak és az államnak csak hasznot jelentenek. Ugy látszik, hogy már kezd valami derengeni és a mértékadó körök kezdik felismerni a magyar gazdatársadalom hatalmas építő erejét.

— A mérai gazdatestvéreim előtt bejelenthetem, hogy hosszú, kitartó és soha nem lazkodó munkával és bizalommal sikerült biztosítani a gazdasági egylet teljes szabad mozgását és cselekvési lehetőségét. Ezzel a jogunkkal természetesen élni is fogunk s a szélesebb vonalú munka tehát csak most veszi kezdetét.

— Minden gazdának tudnia kell, hogy az E. G. E. nem kalmár testület, hanem a magyar gazdatársadalom tulajdona. S az a hivatása, hogy annak jobb jövője érdekében küzdjön. Ma viszont az a hivatása, hogy történelmi feladatokat valósítson meg. S ha ebből a munkából nem veszíték ki a részettek, elvesztetnek.

Az elnök nagyhatású beszéde után Szász Ferenc, Szeghő Dénes E. G. E. felügyelők, Seyfried Ferenc segédtitkár és Orbán Julia háztartási tanfolyami előadónő tartottak szakelőadásokat.

Délben közebedően vettek részt. A mérai gazdanap újabb fontos határkö az E. G. E. mozgalmi életében.

Dr. Szász Pál elnök a bánffyhungyadi gazdanapon kezdi fog a kiállításon első díjat nyert állatok tulajdonosával.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet működési szabadsága.

A Monitorul Oficial, az állam hivatalos lapjának 1938 augusztus hó 4-én megjelent 178-ik száma közli a kisebbségi kormánybiztosság működéséről szóló szabályrendeletet és a minisztertanács 1938 augusztus 1-i határozatát. A minisztertanács napló 28-ik utolsó szakasza szó szerint a következőket tartalmazza:

„Biztosítottatik az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület működése saját alapszabályainak alapján és korlátai között.“

A kormánynak ezt a határozatát aláírta Dr. Miron Cristea patriarka, miniszterelnök és az összes miniszterek.

Mit jelent a kérdéses minisztertanácsi határozatnak a 28-ik szakasza?

A valóságban azt jelenti, hogy az Erdélyi Gazdasági Egyesület teljes szabadsággal minden hatósági korlátozás nélkül dolgozhatik az alapszabályaiban lefektetett célok megvalósítása érdekében. Vagyis gyűléseket tarthat, a gazdakörök bármikor megbeszélésekre ülhetnek össze, hogy megvitassák az összes időszerű kérdéseket, az E. G. E. felügyelői és tisztviselői kara szabadon járhatják a falvakat, szóval az zavartlannul végezheti becsületes építő munkáját.

A fenti kormányintézkedést az bizonyítja, hogy a szervezett öntudatos magyar gazdatársadalom meghallgatásra talál. Éppen ezért minden Romániában élő magyar gazdának az a kötelessége, hogy saját egyesületét taglétszámának gyarapodásával még jobban megerősítse, mert csak így tudunk további eredményeket fölmutatni.

Ugyancsak itt írjuk meg, hogy Dr. Szász Pál, az E. G. E. elnöke nemrégiben kihallgatáson volt Armand Calinescu belügyminiszternél és Dragomir Silviu egyetemi tanár kisebbségi fő-kormánybiztosnál, akikkel hosszas eszmecsere-t folytatott a magyar gazdatársadalom fontos kérdéseiről.

A búzakártérítés.

Több oldalról azzal a panasszal fordultak egyesületünk központjához, hogy egyes malmok, vagy gabonakereskedők a hatóságilag megállapított leg alacsonyabb árat úgy tüntetik fel, mintha az a hatóságilag megállapított leg magasabb ár volna és az eladóknak kijelentik, hogy ha ennél az árnál magasabb árat fizetnek, úgy büntetésnek teszik ki magukat. A földművelésügyi minisztérium a búza árat nem maximálta, sőt ellenkezőleg gazdaközönségünk érdekeinek megvédése céljából megállapította azt az árat, amelynél kevesebbet szigorú büntetés terhe mellett senki sem fizethet.

Olvasóink figyelmébe!

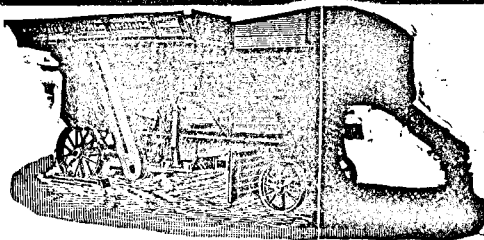
Az Igen Tisztelt Gazdaközönség szíves tudomására hozzuk, hogy Brassó környékének gazdaközönségével való kapcsolataink kimélyítése érdekében Brassóban, a Voivodul Mihail 11. sz. alatt, Bartha Árpád úr vezetésével gépraktárral egybekötött fiókot létesítettünk. Teljes bizalommal kérjük a gazdasági érdekeivel Brassóhoz kötött gazdaközönséget, hogy gépszükségleteikkel, továbbá termény vétel és eladásaikkal az új brassói fiókunkat felkeresni szíveskedjenek.

Mezőgazdák

Kereskedelmi Részvénytársasága.

Tagjaink figyelmébe!

Tisztelettel kérjük, hogy akinek eladó sör-árpája, zabja vagy lencséje van, minta kíséretében haladéktalanul jelentse be a Mezőgazdák Kereskedelmi Részvénytársasága brassói fiókjának, Braşov, Str. Voivodul Mihail 11. szám.

Hofherr-Schrantz-Clayton-Schuttleworth RT.
Budapest

88

„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági gépek legtökéletesebb kivitelben.

Felvilágosítást nyújt:

Turnătorie de Fier și Fabrica de Maşini din Cluj S. A.

Secția: Maşini Agricole. — Cluj, Calea Regele Ferdinand 62. — Telefon Nr. 12-17.

Kérdés - Felelet

Gr. B. F. Mezőméhes. *Kérdés:* Hálásan vennem és azt hiszem rajtam kívül még sokan, ha az Erdélyi Gazdában több tapasztalt gazda véleménye jelenne meg a szójabab aratását illetőleg.

Felelet: A szójabab aratását a gyakorlatban háromféleképpen szokták csinálni: gyökerestől nyüvik, sarlóval vágják, vagy kaszálják.

A szójának gyökerestől való nyüvése ellen több ok szól. A munka nagyon lassu és nehezen halad. A kékék lassan száradnak, a cséplés sokáig tart, a dobkosár és a verőlécek, továbbá a csapágycsák kikopnak a gyökereken maradt földtől és végül, ami igen fontos, kihúzzuk a gyökereket, melyekben a nitrogénnel telt gumók, bogok vannak és ezekkel együtt a

bennük lévő nitrogényűjtő baktériumokat is. Ennek következtében tápanyagban, nitrogénben veszít a talaj és szegényedik a baktériumok mennyiségében. Ez utóbbi dolog káros, mert a szója annál jobban sikerül, minél több a nitrogényűjtő baktérium a földben, már pedig a kitépelt gyökerekkel a baktériumok javarésze is kikerül a tarlóból.

A sarlóval való aratás volna a legjobb, mert tisztán és rendszeren megy végbe a munka, ezt azonban a lassuság és drágaság miatt nem igen szokták alkalmazni.

A legjobban bevált és leginkább elterjedtebb szójabab aratási mód a kaszával való vágás, mert éles kaszával, vigyázva dolgozva a legolcsóbb és legtechnikésebb módja annak.

Rejtvény

Mi a hátránya és miért hagyják el a gazdák mindinkább a buza korai, szeptember elejei vetését?

A helyes megfejtők között több értékes gazdasági könyvet sorsolunk ki.

* * *

Az Erdélyi Gazda augusztusi számában az alábbi megfejtendő kérdéseket tettük fel:

Hogyan állapíthatjuk meg legegyszerűbben a tej beoltásához szükséges oltómenyiséget?

Miképpen állapítjuk meg, hogy a beoltott tej alkalmas-e a feldolgozásra?

A helyes megfejtés a következő: Oltópróbával olyképpen, hogy a beoltásra előkészített tejből veszünk egy litert, az oltóból egy cm^3 -t, ezt jól elkeverjük a tejbe, s megfigyeljük, hogy

mennyi idő alatt alvad meg a tej. Az alvadási időt megszorozzuk a beoltandó tej mennyiségével s osztjuk a kívánt alvadási idővel. Így megkapjuk, hogy mennyi oltóra van szükségünk.

2. A beoltott tej akkor alkalmas a feldolgozásra, ha a tejbe tett kinyújtott ujjunkat össze-görbítve kivesszük, s a kivétel alkalmával az ujjhoz nem tapad alvadék, akkor egész nyugodtan hozzákezdhetünk az alvadék feldolgozásához.

A helyes megfejtők közül sorshuzás utján az alábbiak részesültek jutalomban:

I. díjat nyert: Sz. K. Nagyszalonta.

II. díjat nyert: Horvát Elemér Sepsiszentgyörgy.

III. díjat nyert: Kalmár István Marosvásárhely.

Megolcsult a műtrágya!

Nemrégiben felhívtuk a gazdaközönség figyelmét arra, hogy milyen nagy jelentősége van annak, hogy őszi vetéseink trágyázását helyesen végezzük. Ugyanakkor rámutattunk arra is, hogy a műtrágyák között első helyen a *szuperfoszfát* áll, mint olyan műtrágya, amely a mi talajviszonyainknak a legjobban megfelel.

Igen sokan kifogásolták azt, hogy a szuperfoszfát ára túl magas. Igyekeztünk is a gazdáknak ezt a sérelmét a lehetőség szerint orvosolni és ebben az irányban nagyjelentőségűnek kell elismernünk a földművelésügyi minisztérium és a szuperfoszfátot gyártó vállalatok között létrejött megállapodást, amely szerint minden gazda, aki szuperfoszfátot vásárol, úgy a 16%-os, mint a 18%-os után 35 Lei 100 kgr.-kénti engedményben

részesül. Ennek következtében korábbi árjegyzésünk a következőképpen módosul:

16%-os vízben és citrádban oldható szuperfoszfát ára 229 Lei.

18%-os vízben és citrádban oldható szuperfoszfát ára 262 Lei 100 kgr.-ként ab gyár. A többi feltételek változatlanok maradnak, vagyis zsákokért minden 100 kg. szuperfoszfát után 30 lej, forgalmi adó címen pedig 1%-ot kell fizetni. A vevő terhére megy a fuvarlevél költsége, valamint 5% számla bélyeg. A gyárak eladásokat csakis készpénz ellenében eszközölnék. Minden gazdakör írja össze mielőbb szükségletét és továbbítsa megrendelését az ellenérték beküldése mellett az EGE kolozsvári központjához, amely esetben egy 3%-os fizetésclengedésben részesül majd.

Búza: Az idei termésről csak most lehet világosabb képet alkotni. Meg kell állapítanunk, hogy a különböző vidékekről beérkező jelentések korántsem egyöntetűek. A Szamos mentén, továbbá Naszód megyében úgy minőségileg, valamint mennyiségileg szinte lesújtó a helyzet. Vanak helyek, ahol a termés még a termelők szükségleteit sem fedezi. A Maros, Nyárad és Küküllők mentén, továbbá Biharban a cséplés beváltotta a hozzá fűzött reményeket. Több helyen az átlagtermés 12—14 mázsát hozott. Épen ezért még nem lehet párhuzamot vonni a tavalyi és az idei termés között. Amint azt már korábban is jelentettük a kormány a 77 kg-os búza árát 400 leiben minimálizálta. A kiviteli vásárlások és szállítások már folyamatban vannak, de a kereskedő elsősorban a kikötőkhöz közelebb fekvő vidékekről szedik össze az árut. A távolabbi helyekre rendszerint valamivel később kerül sor. Rövidesen azonban már nálunk is jelentkezni fognak s a nagyobb kereslet természetesen komolyabb árakat von maga után. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy az állam a Cecopava utján vidékeinkről nagyon kevés búzát vásárolt fel s ennek következtében a gazdák tanácstalanul állanak. Ma Kolozsváron a búza ára 425—430 lei tehát fölülte áll a minimálizált árnak.

Kukorica: A kormány a napokban feloldotta a tengeri kiviteli zárlatát és ennek következtében komoly kereslet és jelentős ár-emelkedés következett be. A terméskilátásokról még korai volna jóslatokat mondani, de tény az, hogy nem jogosítanak túlzott reményekre. Érdekes, hogy a kiviteli tilalom megszüntetése ellenére a külföldre történő szállítások aránylag elég gyengék. Ez a jelenség azzal magyarázható, hogy a kivitel különböző feltételekhez, illetve engedélyekhez van kötve. Ma Kolozsváron a kukorica ára 375—380 lej.

Árpa: Az elsőnek érkezett jelentésekkel ellentétben — akárcsak a búzánál — különös helyzettel találkozunk. Az ókirályságban és beszarábiában voltak komolyabb termések is, de általában csak közepesnek mondható. Erdélyben a termés nem haladja meg a tavalyit, ami pedig igazán nem mondható soknak. A múlt évről alig marad vissza valami áru, de azért az árak a beszarábiai terméshírekre zuhanást mutatnak. Ma Kolozsváron az árpa ára 310—320 lej.

Bab: A rossz terméskilátások szinte csodát műveltek, s valamennyi piacon óriási ár-emelkedés következett be. Ezzel a ténnyel még a legnagyobb reménykedők sem számoltak. A kedvezőtlen hírekkel párhuzamosan a kiviteli vásárlók is tömegesen jelentkeztek. Ezzel magyarázható, hogy az ár duplájára emelkedett. Ma Kolozsváron és Transilvániai feladó állomásokon a bab ára 750—770 lej.

Mák: Erdélyben a Szilágyságban termesztik a legintenzívebben, de az idén csak nagyon kevés áru van. A Mezőségen viszont találunk olyan helyeket is, ahol a termésmennyiség a tavalyit jóval felülmultra. Más vidékeken azonban teljesen jelentéktelen mennyiségeket találunk. A gyenge termés és a külföldi érdeklődés következtében a mák jó áron indult és bármelyik erdélyi feladóállomáson 25 lejt fizetnek érte.

Lóhere-lucerna. A bevetett területek kb. 30%-al mulják felül a tavalyi vetéseket. Az esőzések következtében azonban a kilátások határozottan romlottak. Egyes vidékeken viszont az apion és az aranka miatt lekaszálták a lóherét és a lucernát. Bár jóslatokba itt sem boesajtkozhatunk, általánosságban az a feltételezés, hogy az idei termés nem haladja meg a tavalyit. Szükség volna azonban jó meleg, száraz időjárásra. Az árakra vonatkozólag még nem lehet adatokkal szolgálni, mert kizárólag Németszágtól függ.

Borpiac. Az utóbbi hetekben a borpiacot élénk kereslet jellemezte. Ez a jelenség főleg azzal magyarázható, hogy egyes szőlőtermő vidékeken svengék a terméskilátások. Általában vidékenként s fajborok szerint literenként 3—6 lejjel emelkedett. A must értékesítéssel kapcsolatosan az alkoholmonopólium igazgatósága a következő intézkedéseket fogantatosította: A mustot csak a szőlészeti szindikátusok és a megfelelő engedéllyel rendelkező termelők hozhatják forgalomba. A szőlészeti szindikátusok a mustot csak saját székhelyeiken, illetve külön e célra létesített pavilonokban árusíthatják. Azok a szőlőtulajdonosok, akiknek termelői engedélyük van, a mustot poharazva csak azokban a helyiségekben értékesíthetik, ahova az engedélyük szól. Értékesítési taxát csak abban az esetben kell fizetni, hogy ha az eladásra kerülő must máshol, nem pedig az értékesítési helyen készül. — Azok a szőlőtulajdonosok, akik nem rendelkeznek termelői engedéllyel, a mustjukat nem adhatják el. A must értékesítése a fenti intézkedések alapján csak folyó év október 15-ig végezhető, de szükség van az illetékes pénzügyigazgatóság külön engedélyére.

Allatárak Kolozsváron.

Sertés élőszűly, teljesen hizott exportanyag 25 lej. Teljesen hizott bel-földi fogyasztásra 24 lej. Hussertés 22 lej. Rüdég, beállítani való 23 lej. Teljesen hizott exporttéhén kg.-ja 15 lej. Vágni való hizott ökör kg.-ja I. oszt. 15 lej. Fejész tehén napi 20 liter tejjel szavatolással 14000 lej. 16 liter tejjel 12000 lej. Növendékmarha kg.-ja 18 lej. Szopósborju kg.-ja 20 lej. Jármosökor párja 18.000 lej. Ló á r a k: nehéz igásló párja 28—36000 lej. Kocsiló párja 30.000 lej.

Tőzsdei árak

Augusztus hó utolsó hetéből. Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Buza	Rozs	Árpa	Kukorica	Zab	Mák	Napr-forgó	Fehér-bab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna széna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	435	—	330	375 385	410	—	—	740	—	—	110	100	
Nagyvárad	420	—	310	375	400	—	—	730	—	—	—	—	
Temesvár	430	—	325	370	410	—	—	—	—	—	—	—	
Bukarest	440	—	320	380	390 410	—	—	750	—	—	—	—	
Szatmár	420	—	310	365	395	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Szeptember havi állatvásárok:

1. Ujbálint, Brád, Zsebely, Letka, Kézdimártonfalva, Tirol, Zalatna.
2. Buesum, Felmér, Naszód, Zilah.
3. Karaszó, Alsóporumbák, Máramarossziget.
4. Álamor, Egres, Nagyzsám, Zsombolya, Szilágysomlyó, Varjas.
5. Berethalom, Galgó, Gagy, Szentgyörgy-Fürdő.
6. Makfalva, Torda, Turterebe.
7. Bölény, Szilágyballa, Forotik, Gyergyószentmiklós, Zsidve, Lieblich, Uzon, Zagár, Zerend.
8. Ohába, Bikszád, Kápolnás, Szilágydobra, Gorbó, Hátszeg, Szentjobb.
9. Berkesz, Fogaras, Csikszépviz, Resica.
10. Királydaróc, Dezna, Halámagy, Lovrin, Páncéleseh, Ispánmező.
11. Fehérvölgy, Barlafalu, Alsósimánd, Zaránd.
12. Diószeg, Vingárd.
13. Ágostonfalva, Balavásár, Ökrös.
14. Arinis, Kudzsir, Mezőbodon, Piski, Sztriszentgyörgy, Nagytopoly, Varádia, Zám.
15. Alsókomána, Nagyvárad, Alsószombat, Alvinc.
16. Csikkarefalva, Margitta, Marosugra, Otóhán.

17. Halmi, Sárköz, Aknasugartag, Teles.

18. Bileig, Kerpenyéd, Déda, Szatmár, Végvár.

19. Csikszépviz, Orsova, Rovina.

20. Erdőd, Csernáton, Hodos, Mezőzáh.

21. Alsóárpás, Körösbánya, Barolt, Erzsébetváros, Gizellafalva, Hodod, Lekence, Mihálczfalva, Avasfelsőfalu, Pojána, Alsórákos, Szentmiklós, Hosszúfalu, Alsóvalkó, Vajdaszentivány, Zernest.

22. Balázsléke, Kisjenő, Bánffyhungad, Székásverese gyháza, Szászkabánya.

23. Élesd, Szilágynagyfalu, Alsócsa.

24. Nagyborszó, Bethausen, Holemány, Perjámos, Siria, Magyartófalva.

25. Boksánbánya, Avelence.

26. Etéd, Borod, Hidalmás.

27. Dridif, Szilágygöresön, Ipp, Monor, Regele Carol, Felsőszállás, Vadász.

28. Balázsfalva, Székelykeresztur, Ludas, Székelyudvarhely, Sebes.

29. Marosilye, Medgyes, Csikszereza, Nagylak, Bálványosvár-alja.

30. Abrudbánya, Gyulafehérvár, Bonyha, Szilágycseh, Feketehalom, Intorsătura-Buzăului, Almakerék, Székelyhid, Temesvár, Érmihályfalva.

HIREK.

Halálozás. A napokban Sajóudvarhelyen 58 éves korában meghalt szőkefalvi és bodoki Fodor Vilmos gazdasági intéző és birtokos. Fodor Vilmos egyike volt az Erdélyi Gazdasági Egylet lelkes tagjainak. Temetése nagy részvét mellett ment végbe.

A Királyi Helytartók beiktatása. A napokban életbelépett az új közigazgatási törvény, mely az országot tíz királyi helytartóságra osztja fel. Az erdélyi vármegyék a következő négy helytartósághoz nyertek beosztást. I. Bucsegi kerület. Ide tartozik Brassó és Háromszék megye, székhelye Bukarest. Királyi Helytartó: *Al. Gane*, vezértitkár: *Paul D. Goma*. (A Királyi Helytartó hivatalos címe: Rezident Regal.) II. Szamosi kerület. Ide tartozik

Gyümölcsfák

ősi ültetése eredményesebb, mert fogamzásuk biztos. Megrendeléseket őszi szállításra már előjegyzek:

Vityé Károly

faiskola és szőlőültvénytelep
Genadul Vechiu.
Judef. Timiş-Torontal.

Arjegyzéket kívánatra ingyen küldök.

Szamos, Bihar, Kolozs, Szilágy, Naszód, Marmaros és Szatmár megye. Székhelye Kolozsvár. Királyi Helytartó: *Alexandru Hanzu*, nyugalmazott hadseregfelügyelő, vezértitkár: *Hodor Viktor*. III. Marosi kerület. Ide tartozik Maros, Torda, Csik, Udvarhely, a két Küküllő, Fogaras, Szeben és Alsófehér megye. Királyi Helytartó: *Papp Danila*, nyug. hadtestparancsnok, vezértitkár: *Dr. Petre Roşca*. IV. Temesi kerület. Királyi helytartó: *Alexandru Marta*, nyug. táblai főelnök, vezértitkár: *Dr. Gheorghe Ciupe*. A három erdélyi Királyi Helytartó beiktatása a napokban zajlott le fényes ünnepségek keretében. Az ünnepélyen jelen volt *Dr. Miron Cristea*, patriarka miniszterelnök, *Armand Calinescu*, belügyminiszter és *Dr. N. Marinescu*, tábornok, egészségügyi miniszter. A kormányelnök mind a három beiktatáson nagy beszédet mondott, melynek során nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a többségi nép békében és teljes egyetértésben akar együttélni az ország kisebbségi lakósaival.

Ingyen méhészeti tanfolyam Clujon. Az EME szeptember hó 5—15. napjain ingyen méhészeti tanfolyamot rendez Házsongárdi telepén. A tanfolyam díjtalan, csupán beiratási díj fejében fizetendő 100 lej. Jelentkezni lehet az egyet titkári hivatalánál, Cluj, Str. Andrei Muresan 10. szám alatt.

Allami gabonaraktarakat építenek. A Monitorul Oficial 197-ik száma Királyi Törvényrendeletet közöl, melyben felhatalmazza a tengerészeti és légügyi minisztériumot, hogy az ország különböző vidékein a mezőgazdasági termények értékesítésének megkönnyítése céljából több gabonaraktárt, illetve szilót építsenek. A kiadásokat ujonnan kibocsátandó állampapírokkal fedezik. Az építkezés helyeit még nem állapították meg.

Az ország juhállománya. A földművelésügyi miniszter közzétette Románia juhállományának adatait. 1938-ban az ország területén van 7,821.000 racka juh, amelynek gyapjuhozama 12 millió 377.700 kg. volt, amiből egy juhra 1 kg. és 700 gramm esik. 3,299.000 fehér cigája juh, összesen 5,938.200 kg. gyapjut adott, vagyis egy juhra 1 kg. és 800 gramm esik. 115.000 Cadrilateri cigája 207.000 kg. gyapjuhozamából egy darabra 1 kg. 800 gramm jut. 583.000 Sztogos juh 991.000 kg. gyapjut adott, vagyis fejenként 1 kg. 700 grammot. 473.000 Bánáti racka 804.100 kg. gyapjuval szerepel, darabonként 1 kg. 700 grammal. 296.000 Karakül 592 kg. gyapjuval, fejenként 2 kg.-ot jelent. 3000 friz juh 7500 kg. gyapjuval, példányonként 2 kg. 500 grammot hozott. 185.000 Spánka 462 ezer. 500 kg.-ot, vagyis fejenként 2 kg. 500 grammot. 125.000 Merinó juhnek 375.000 kg. gyapjuból 1 darabra átlagosan 3 kg. esik.

Nagy külföldi kereslet a román buza iránt. Az Argus jelentése szerint az utóbbi napokban Németország, Anglia, Belgium és Hollandia komoly buzaigényléseket jelentettek be. A tárgyalások folyamatban vannak és remélhető, hogy rövidesen komoly megegyezés jön létre.

Teleki Arvéd

faiskoláiból Jara, J. Turda Cluj, Regele Carol 118. sz. Draşov, P. Cunţa, J. Sibiu.

Őszi és tavaszi szállításra alma, körte, szilva, egres, ribizke, folyton termő málnacsemeték, óriási eperpalántok kaphatók.

APRÓHIRDETÉSEK

Tordai gazdakör birtokos tagjai keresnek 1939. évre premondás családos béres cselédeket. Szó lehet 10—15 család elhelyezéséről. Fizetés megegyezés szerint. Ajánlatokat az E. G. E. továbbítja. 121

Eladó jól fejlett üzekedő merinói kosok. Dr. Bikfalvy gazdasága, Zilah. 126

Eladó Kühne gyártmányu 15 soros vetőgép. Cim a kiadóban. 126

Vennék feltétlenül tisztafajta és egészséges skót terrier kölyök kan kutyát. Almássy P., Livada, jud. Satu-Mare. 128

Egészséges, talajvizmentes területen 150—200, esetleg 300 faj juh felesztését vállalom. Farmacia Ilyés, Ghindari, jud. Odorheiu. 135

Felest keresek 150 holdra, Lugojtól 13 km. (esetleg 100 vagy 50 holdanként), Farkas, Arad, Strada Mocioni 26 113

Gyakorlattal rendelkező ispánt alkalmazok. Ugyanott keresek jókarban lévő traktort, valamint traktor ekét. Fabrica de Spirt Bistriţa. 138

Anyarozsot (varjukörmöt) vesz Füredi Béla, Mehadia Banat, Megmintázott ajánlatot ár és mennyiség megjelölésével kér. 134

2 drb. 1½ éves herélt sárga Andreni csikó eladó. cs. Lázár László Ilia, jud. Hunedoara. 133

Ispári állást keres nő, gyermektelen, munkaképes, birtok önálló kezelésben jártas, románul tudó ispán. Cime: Székely Károly, Baia-Mare, Str. Grădinelor 18. 132

Három mázsa arankamentes blom-bált lucernamag eladó. Értekezni: Marosmegyei Földmives Szövetség, Tg.-Mureş, Piaţa Reg. Ferdinand 60. 131

Keresek megvételre 2 drb. tarka poni lovat. Cim: Reingruber József. Ant. jud. Bihor 137.

Állást keresők

Több évi gyakorlattal rendelkező tisztartó, kinek mechanikai vizsgálója is van, gazdasági állást keres. Cim a kiadóban. 111

Gazdatiszt gyakorlattal augusztus-szeptember 1-ére állást keres. Szentmihályi László Chiesd, pu. Sarmaşag, jud. Sălaj. 109

Állást keres nős, gyermekeketlen ispán. Címé: Izsáki Mihály, Aiud, Str. Mi. Viteazul 69. 118

Gazdatiszt, szakiskolát végzett, középkorú, nős, mintagazdaságban szerzett hosszú gyakorlattal rendelkezik, jobb gazdaságban

alkalmazást keres, esetleg nagyobb gazdaság önálló kezelését kaució mellett vállalja. Cim a kiadóban „Jó gazda” jelígre. 123

Gazdatiszt. A gabonanemesítésben Bánkuton 9 évi gyakorlattal és a gazdaság minden ágában jártas, megfelelő elhelyezkedést keres. Salamon Ferenc, Arad, Str. Iancu Jionu 11. 125

Keresek egy gazdasági iskolát végzett józan életű, megbízható gazdát, ispáni minőségben, szerény igényekkel. Románul tudók előnyben részesülnek. Sándor Petőné, Căpusul-de-Câmpie, jud. Mures. 130

Földműves-iskolát végzett, gyakorlattal, lehetőleg 40-45 év körüli ispánt keresek szeptember 25-re. Ifj. Lázár László, Iliia, jud. Hunedoara. 127

Tordai gazdakör ajánl 40 mázsa szeszébükkönyvetőmagot eladásra. 212

Vállalok földet tanyával igazvonójszággal harmadában, esetleg elmennek nagyobb tanyára tanyásznak. Cim a kiadóban. 124

Eladó jutányos áron Reghintől 6 km-re, vasutállomástól 1 1/2 km-re egy primán gondozott birtok, gyümölcsös, gazdasági épületekkel. Cim a szerkesztőségben megtudható. 129

F O M U N K A T A R S A K :

Dr. Asztalos Sándor, Br. Atzél Ede, Bartha Gyula, Dr. Gr. Bethlen László, Gr. Bethlen Gábor, Br. Bánffy Ferenc, Bodor Kálmán, Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gadl Alajos, Dr. Gergely Endre, Gyalui Sándor, Gyármáthy Piroska, Hadz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Koós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Dr. Péter Béla, Szeghő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seyfried Ferenc, Stief Ottó, Tauffer Ferenc, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

Az „**ARZOPOL C**” porpác tökéletes védelmet nyújt a

búza kőüszöge,
a rozs és más gabonaneműek
hópenésze ellen.

Az „**ARZOPOL C**” használata hasznothajtó, mert a kőüszög elleni védelmen kívül **terméstöbbitet** és **vetőmagmegtakarítást** is biztosít.

A Földművelésügyi Minisztérium által 68/28. IV. 1938 szám alatt engedélyezve!
100 kg. vetőmaghoz 200 gr. „ARZOPOL C” szükséges

Gyártja :

a **Moskovits Ipartelepek R. T. Oradea**
Növényvédőszer gyára.

Cluj vezérképviselő:

Bárán Dezső Cluj, Str. Vlăhuta 3. II. em.